

SATUL ȘI ȘCOALA

REVISTĂ LUNARĂ PENTRU EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT

S U M A R U L :

<i>Dimitrie Goga</i> : Carmen Sylva	193
<i>Carmen Sylva</i> : Copiii	194
<i>Carmen Sylva</i> : Cugetări	195
<i>Dr. Mihai Beniuc</i> : Importanța pedepselor și recompenselor	195
<i>Dimitrie Todoran</i> : Educația emotivă	197
<i>Valeria V. Merchîș</i> : Fișa individuală	200
<i>Ana Iencica</i> : Lecție de gramatică	204
<i>Nicu Căprioară</i> : Examenul de înaintare	206
<i>Ștefan Tătaru</i> : Despre cooperatie	210
<i>N. Bembea</i> : Chestiuni didactice	213

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pagina juridică:

Transferarea învățătorilor. Ordinea de preferință. Avizul inspectorilor. Învățător superior. (C. I.)

Cronica:

Școala, izvor de dragoste. — Învățătorii și lucrările practice. — Educația religioasă în școlile primare. — Spicuri din presa psihologică străină. (D. T.) — Copiii și animalele (M. B.) — Gângăvitul și constituția fizică (M. B.) — Ce vor să știe copiii? (N. B.) — Succese românești peste hotare: "Oedip" de G. Enescu. — Coșbuc și Cerna în italienește. — Expoziție românească în Norvegia. — Basmele românești în limba franceză. (D. G.)

Cărți—Reviste

Dimitrie Goga: Pedagogul V. Gr. Borgovan („Patria“). — *I. Simionescu*: Polonia. (C. I.) — *Căpitan M. Zapan*: Gazele otrăvitoare. (C. I.) Biblioteca școlară: *N. Iorga*: Oameni cari au fost. (D. G.) — *Lucreția Carandino* — *Platamona*: Carmen Sylva. (D. G.) *Dimitrie Străhiescu*: Calistrat Hogaș. (D. G.) Sociologie românească (C. I.) *Ioan C. Petrescu*: Muzeul școalei și al satului (C. I.)

Satul și Școala

Redactată de C. IENCICA și D. GOGA, profesori.

Correspondența pentru redacție :

Constantin Iencica Str. Mărzescu Nr. 21, Cluj.

Correspondența pentru administrație :

Dimitrie Goga Str. Bob Nr. 13, Cluj.

Abonamentul 120 lei pe an pentru învățători; 150 lei pentru școli și comitetele școlare.

Răspândiți această revistă printre prieteni și cunoscuți. În ea se oglindesc ideile și acțiunea celor cari doresc ridicarea satelor și a școlii primare.

Cine nu înapoiază, în timp de 10 zile dela expediere, exemplarul ce i s'a trimis, este considerat abonat și așteptăm costul abonamentului.

Amintiți-Vă că hârtia, tiparul și lucrul sunt scumpe; revista se susține numai din abonamente. Trimiteți-ne deci, neîntârziat, costul abonamentului pe adresa Administrației, str. Bob 13, Cluj.

În loc de chitanță, numele abonaților *pe anul în curs*, se trece pe pagina a 3-a a copertei.

Manuscrisele primite la redacție nu se înapoiază.

Lucrările și revistele primite la Redacție vor fi amintite la Bibliografia acestei reviste. Rugăm revistele să accepte schimbul.

Domnii abonați, cărora le lipsesc numere din revistă, sunt rugați să le ceară printr'o c. p. dela Administrație, str. Bob 13, Cluj.



C A R M E N S Y L V A

1843—1916

Cu un sentiment de pioasă amintire, s'a evocat pretutindeni figura Reginei Elisabeta, dela a cărei moarte s'au împlinit douăzeci de ani.

Tovarășa de viață a Regelui Carol I a meritat această recunoștință a țării întregite, nu numai pentru că a purtat cu majestate coroana regală, dar și pentru darurile sale sufletești, pe care le-a risipit cu adevărată dărnicie în jurul său.

Venită în țară la 1869, pe când Capitala României nu putea oferi unei tinere principese apusene nici frumusețe, nici distracții, nici confort, Elisabeta de Wied n'a desnădăjduit: fericirea a amăgit-o puțin timp cu gingașul surăs al copilei sale Maria, atât de timpuriu pierdută; mângâierea a găsit-o ajutând pe cei sărmani și setea de frumos i-a potolit-o pitorescul României și pasiunea sa pentru poezie, pentru muzică și pentru pictură.

În domeniul artei Regina Elisabeta a cunoscut succese atât de mari, încât, mai mult decât regalitatea, literatura îi asigură nemurirea și o revendică în așa măsură, încât în amintirea celor mai mulți nu trăește decât scriitoarea, *Carmen Sylva*, nu și regina.

Ca Români avem datoria să ne-o amintim în primul rând ca Doamnă a țării, care a înseninat cu surâsul

său aspra viață dela curtea Regelui Carol I; care a alinat suferințele răniților în războiul independenței; care a patronat opere de asistență socială, într'o vreme când Statul nu se gândea la asemenea îndatoriri.

Regina Elisabeta a adunat pe tinerii orbi în casa lor, „*Vatra Luminoasă*“, instituție care nu era numai de adăpost, ci și de educație.

A încurajat portul național, întemeind ateliere, pe care le patrona și purta și ea, în zilele de mari sărbători, frumosul port românesc.

S'a îngrijit de școli, în special de ale fetelor și interesului său pentru educația fetelor, pentru a normalizării mai ales, se datorește apariția în românește a minunatului roman german: „*Gertruda Baumgarten*“¹⁾, în traducerea atât de frumoasă a lui Șt. O. Iosif.

A descoperit talente, le-a ajutat să se perfecționeze și le-a ocrotit cei dintâi pași în public, încât astăzi sunt poeți, pictori și muzicanți români, care datoresc gloria lor bună-tății și înțelegerii Reginei Elisabeta.

A prețuit talentele românești care erau în plină glorie: pe Alecsandri, pe Grigorescu, pe Eminescu, nu numai pentru plăcerea de a avea în jurul său oameni de-o atât de mare valoare, dar pentru că nimeni mai

¹⁾ De L. Detter.

bine decât ei, Alecsandri în special, n'o putea conduce spre comorile sufletului românesc pe care, după ce le-a cunoscut, cu bucurie le-a împărtășit și altora, fie prin scrisori adresate familiei și prietenilor săi din străinătate, fie prin articole publicate în marile ziare străine, fie prin traduceri de versuri românești din literatura cultă și cea populară.

Ca scriitoare Carmen Sylva a lăsat cincizeci de volume, conținând proză, versuri, piese de teatru, cugetări. Unele dintre ele au cunoscut o răspândire atât de largă, încât a fost o vreme când aproape toată faima României o purtau în cele patru părți ale lumii operele Carmen Sylvei.

După trecere de douăzeci de ani o parte din opera Carmen Sylvei se poate socoti trecută definitiv în domeniul uitării. Dar literatura pe care i-a inspirat-o viața românească și pe care ea a destinat-o copiilor și tineretului, va rămâne. Volumele întitulate: „*Poveștile Peșului*“, „*Robia Peșului*“, „*Printre Veacuri*“, vor purta în lungul veacurilor numele reginei scriitoare. De asemenea multe dintre poezii și multe dintre cugetări, vor vorbi mereu de-

spre sufletul delicat, tineresc și entusiast, despre imaginația înflăcărată a poetei, dar și despre mîntea plină de înțelepciune a Carmen Sylvei.

Dar Carmen Sylva are drept la recunoștința Românilor și pentru că s'a identificat cu idealul nostru național ca o adevărată Domniță a gliei românești.

Ardelenii cari au trecut pela Castelul Peș nu vor uita niciodată primirea călduroasă pe care le-o rezerva totdeauna Regina. În timp ce Regele Carol I putea fi constrâns de alianțele sale să fie rezervat în domeniul atât de delicat al aspirațiilor naționale, Regina Elisabeta vibra cu tot entuziasmul la gândul întregirii neamului și lasa Urmașei sale în tron, ca cea mai sfântă îndatorire, creșterea și mărirea țării, deoparte și de alta a Carpaților.

Iată de ce, în aceste clipe de reculegere, gândul tuturor Românilor a învăluit într'un cald simțimânt de recunoștință cripta dela Argeș, în care odihnește, pentru o veșnicie legată de România sa iubită, *Regina și Poeta noastră Carmen Sylva*.

DIMITRIE GOGA

C O P I I I

(FRAGMENT)

„O deosebită bucurie a mea sunt ochii copiilor din România. Așa ochi nu se mai văd nicăiri, trecând dela negrul cel mai închis, prin căprui și verde, până la albastrul gingaș, dar totdeauna enorm de mari, mult mai mari decât obrăjorii cei plâpânzi, în care stau înfipti ca niște stele și de unde te privesc atât de umezi, încât îți se topește inima. Admirabilii ochi românești!... Privirile acelea te uimesc, te înduioșează ca tot ce-a rezultat dintr'o îndelungată suferință

a mai multor generații, statornicindu-se într'o anumită expresie. Chiar și ochii copiilor cuprind în privirea lor nevinovată, întristarea unui neam întreg, și nu te poți sătura de a-ți adânci privirea tot mai mult în aceste stele, care se uită lung la tine și pe care ai vrea să le întrebi la ce s'ar fi gândit acum. Căci, ochii aceștia sunt tot atât de înțelepți, ca și de frumoși....

CARMEN SYLVA

(Din cartea „Pe Dunăre“).

C U G E T Ă R I

Nu e decât o fericire: *datoria*.
Nu e decât o mângâiere: *munca*.
Nu e decât o bucurie: *frumosul*.

*

Veselia vine dela Dumnezeu; seninătatea merge spre el.

*

Omul e o vioară: numai când i se rupe ultima strună, ajunge o bucată de lemn.

*

Fericirea e ca ecoul: îți răspunde, dar nu vine.

*

Nu căutați mângâiere decât în lucrurile nemuritoare: natura și cugețarea.

În arta vieții rămâi adesea *ușenic*.
Meșter ajunge numai cel ce și-a vărsat sângele din inimă.

*

Descurajarea este ca un burete: se umflă prin lacrimi.

*

Bunătațea tinereții este *îngerească*; bunătațea bătrâneței este *divină*.

*

Neghiobia se așează în primul rând, pentru a fi văzută; înțelepciunea se așează în ultimul, spre a vedea.

*

Tot omul poartă în sine un *Pro-meteu*, creator, răsvrătit și martir.

CARMEN SYLVA

IMPORTANȚA PEDEPSELOR ȘI RECOMPENSELOR

Neîndoios, oricine își dă seama de importanța răsplății și pedepsei în manifestările vieții. Vieața noastră se modelează ca lutul sub degetele meșterului olar, când i se aplică acești doi factori îndrumători. Persoana psiho-socială a omului este într-o foarte mare măsură rezultanta directă a lor. Educatorii din toate vremurile au simțit însemnătatea faptului de a trața pe om după măsura faptelor sale și au încercat să valorifice pe cât posibil aceste două stimulente: răsplată și pedeapsă.

Totuși un răspuns științific despre valoarea stimulativă a pedepsei și răsplății abia în zilele noastre se încearcă să se dea. Știința nu are încă un răspuns definitiv la îndemână pentru întrebările valorii pedepsei și răsplății, dar cercetările și rezultatele de până acum permit o considerație, sub unghiul experimental, despre această problemă. Nu nu-

mai că știm azi cum să ne întrebăm, dar chiar și ce să răspundem, pe bază de fapte, în legătură cu efectul celor doi stimulenți asupra înche-gării comportamentelor noastre față de mediul împrejurimilor.

Legitimitatea cercetărilor în acest sens nu trebuie justificată prin nimic. Orice educator, fie în școală, fie în societate, își dă seama că este important să ai răspunsuri precise la următoarele întrebări: 1. Când învață mai ușor un organism comportamentele dorite de mediul său ambiant? Când este pedepsit-răsplătit sau când după performanțele lui nu urmează nici un fel de efect bun sau rău? 2. Răsplata sau pedeapsa au un mai mare efect educativ sau un amestec din amândouă ne dau la maximum rezultatul dorit? Într'un mod grosolan se poate răspunde prin cunoștințele simțului comun la aceste întrebări, dar răspunsul in-

dubitabil ni-l oferă numai cercetarea științifică.

Ca în multe probleme biologice, răspunsul la problema pedeapsă-recompensă n'a fost dat din studii directe asupra omului, ci s'a încercat întâi efectul experimentului pe pielea animalului. Firește și la om s'a aplicat experimentul, dar în plină libertate numai pe spinarea animalelor se poate experimenta. De aceea cele mai numeroase cercetări în acest sens le găsim în psihologia animală.

Cercetătorii americani au întreprins cele mai extinse experimente în această direcție. Animale variate au fost supuse studiului, dar mai ales șoarecii, animalul-standard al americanilor, au trebuit să răspundă mai des la întrebările învățaților. Vom spiciu câteva exemple ilustrative din literatura psihologică.

Intr'unul din acest fel de experimente s'au luat trei grupe de șoareci, A, B și C, într'o stare de foame mai mult sau mai puțin egală pentru toate. Aceste grupe trebuiau să treacă printr'un labirint complicat. Grupa A, după ce reușea să iasă din labirint, nu primea nimic. Abia după o oră sau mai mult dela ultimul experiment primea de mâncare. Grupa B, imediat după ce reușea să scape din labirint, primea de mâncare. Grupa C, în timp ce parcurgea labirintul era pedepsită la orice greșală făcută, iar la eșirea din labirint primea, ca și grupa B, de mâncare. În cazul grupei B avem de a face cu o performanță după care nu urmează nici pedeapsă nici răsplată. La grupa B intervine răsplata pentru reușită, iar grupa C este pedepsită când greșește și recompensată când reușește să ducă la îndeplinire proba la care este supusă. Cum au învățat cele trei grupe să stăpânească labirintul? Grupa A n'a învățat nimic. Du-

pă 10 zile era tot așa de bine orientată în labirint ca și în prima zi. Grupa B în schimb a învățat într'un timp minimal să parcurgă labirintul, pentru a ajunge la hrana dorită. Dar mai bine s'a comportat grupa C. Cum era pedepsită la orice eroare, evita cu grijă infundăturile labirintului. Și având în vedere obiectivul, hrana dela celălalt capăt al labirintului, se grăbea să ajungă cât mai repede la eșire. Concluzia acestor experimente este limpede. Pentru a obține maximum de randament trebuie să pedepsești erorile și să răsplătești reușitele. A trata cu indiferență o performanță înseamnă a o face să stagneze.

S'au făcut apoi studii în legătură cu tăria impulsului (foamea în cele mai multe cazuri) și cu cantitatea pedepsei și recompensei. Când impulsul, cu altă vorbă interesul, lipsește total, învățarea este foarte redusă. În schimb un animal flămând (dar nu așa de flămând încât starea lui de foame să se apropie de *anormal*) învață foarte repede. Dar firește, învățarea depinde și de cantitatea recompensei sau pedepsei. Pentru aceasta s'au făcut cercetări cu pui de găină. Au fost folosite 5 grupe de pui. Spre a ajunge la mâncare, trebuiau să treacă printr'un gang, la capătul căruia se afla obiectivul. Grupa 1 nu primea nimic; a 2-a un bob de grâu; a 3-a 2 boabe; a 4-a, 4 boabe; a 5-a, 6 boabe. Gradul de învățare mergea în mod proporțional cu cantitatea recompensei. Pentru a nu se vicia rezultatele prin diferențele individuale în capacitatea de învățare, s'au selecționat puii, care se dovediseră cei mai *dotati* din punctul de vedere al învățării. Nici aceste experimente nu au nevoie de comentarii ample pentru a vedea importanța lor pentru problemele educative. Interesul pentru *obiectul de*

învățat și cantitatea recompensei-pedepsei sunt responsabili de cât și cum se învață.

Nu e fără importanță de a ști când trebuie să aplicăm pedeapsa-recompensa. Și pentru această parte a problemei s'au încercat răspunsuri experimentale în psihologia animală.

Sa constatat și aici că cu cât se întârzie mai mult cu darea pedepsei sau a recompensei, cu atât efectul lor scade. Dacă Ionel a făcut o greșeală și mamă-sa nu-l pedepsește, mulțumindu-se să-l amenințe că-l va spune tatălui său de seară, greșeala are foarte multe șanse să se repete și foarte puține să fie îndreptată. Faptele, așa sumar cum au fost ex-

puse, vorbesc singure pentru ele și ne dispensează de a trage concluzii. Un răspuns numai la întrebarea, dacă din răspunsurile obținute în psihologia animală avem dreptul să conchidem pentru viața omenească. Firește că da. În medicină de mult animalul e cel care se sacrifică pentru a se găsi prin el lecuirea suferințelor noastre, și cu succes. De ce psihologia umană și educația n'ar profita în aceeași măsură de datele obținute, mai ales că în lumea animală experimentul se face în condiții mult mai științifice și mai bine controlate decât în lumea umană și fără nici un risc.

Dr. M. BENIUC

EDUCAȚIA EMOTIVĂ

Mașinismul este fără îndoială una din trăsăturile caracteristice ale epocii noastre. Iar pentru a ne da seamă de adâncile rădăcini pe care le are în viața socială modernă și contemporană, e de ajuns să privim jocurile și mai ales preferințele și dorințele „profesionale“ ale copiilor mici, din mediul urban mai cu seamă.

Ceeace nu observă copiii — și de altminteri nici nu-și pot da seamă de acest lucru, neavând o așa de mare capacitate de anticipație — este extraordinara complexitate a mediului cultural în care vor trebui să trăiască. Unul din marii agenți transformatori ai lumii de azi e mașina. Mentalitatea „mașinistă“ este însă de așa natură că ține prea puțin seamă de particularitățile *emotive* ale persoanei umane, de inclinațiile și dorințele proprii, — lucrând peste tot cu măsura, cu „standard“-ul. Încât nu e de mirare că unii gânditori reprezentativi ai vre-

mii — ca Bergson de ex. — nu uită să releve insuficiențele mașinismului și să vorbească cu multă căldură despre întoarcerea posibilă la o viață mai simplă.

Dacă evoluția socială este ireversibilă și dacă împrejurările generale sunt azi de așa natură încât nu ne îngăduie o atitudine prea valorificatoare, trebuie să ne gândim mai curând la o adaptare adecuată a omului la condițiile specifice vieții moderne. Această adaptare nu e bruscă, ci ea trebuie să fie preparată din fragedă vârstă prin procesul educativ. Căci creșterea numărului desadaptatilor, delicvenților precum și a celor ce suferă de maladii mintale nu este numai o consecință a marelui încordări psihice pe care o pretinde viața contemporană, ci și un rezultat firesc al lipsei de pregătire școlară și educativă și al relelor de care suferă însăși organizarea socială actuală. Într'adevăr științele lumii fizice au făcut progrese uimitoare,

au atins rezultate nebanuite, în vreme ce științele biologice — ale lumii vii — au rămas mult în urmă, rezultatele acestora nefiind la nivelul celor obținute în domeniul lumii materiale.

Ceeace deosebește mediul cultural modern și contimporan de restul epocilor istorice — din punctul de vedere ce ne interesează acum — este că niciodată împrejurările pentru deslănțuirea conflictelor interne și externe, pentru actualizarea dispozițiilor morbide ale individualității biologice umane n'au fost așa de accentuate și numeroase ca în vremea noastră. Iată motivul principal care ne impune o nouă ordine educativă în domeniul afectiv și un efort continuu spre determinarea bagajului ereditar al omului nu numai pe latura inteligenței, ci și a înclinărilor și dispozițiilor emotive.

Când vorbim însă de această educație a emotivității nu putem să nu subliniem condițiile ereditare și externe ce o favorizează sau împiedică. Oricât de superioare ar fi principiile și ori cât de mari străduințele, educația emotivă nu se poate realiza fără a avea o seamă de condițiuni date anticipat.

a) O dezvoltare emotivă normală presupune în întâiul rând o structură ereditară normală sub raportul dispozițiilor de a trăi și acționa (tendințe) afectiv. Azi se face din ce în ce mai mult loc în literatura psihologică ideii că după cum în domeniul intelectual există grade de deficiență (înapoiere), tot așa există și în domeniul afectiv, și după cum avem imbecilitate intelectuală, avem și „imbecilitate“ afectivă. Iată deci motivul pentru care măsurile eugenice trebuiesc întemeiate și pe considerarea deficiențelor emotive.

b) Condițiunile economice satisfăcătoare și bunăstarea fizică favorizează dezvoltarea psihică generală

echilibrată, implicit pe cea emotivă. Sub-alimentația, extenuarea prin muncă, — cu un cuvânt mizeria fizică — predispozează spre depresiune interioară, care e atmosfera proprie pentru apariția înclinărilor anormale și a unor „complexe“ afective care, lăsate să se manifeste în voie, sfârșesc în boli mintale.

c) Condițiunile sociale completează condițiile anterioare. S'a spus încă din antichitate că omul este un animal „social“ că are nevoie așa dar să conviețuiască cu semenii săi. Această conviețuire se face cu semenii de aceeași vârstă, de aceeași formație, etc. Copilul ce se dezvoltă în mediul adulților, se dezvoltă unilateral și poate atinge o „seriozitate“ prematură, care poate evolua spre întroversiune accentuată și spre ruperea contactului cu realitățile exterioare, capabile să-i stimuleze dezvoltarea normală pe toate laturile. În același timp mediul social favorizează apariția deprinderilor (bune și rele) ale copilului.

Tot între condițiile sociale trebuie să înscriem și mediul familial. Atitudinea prea îngăduitoare sau prea severă a părinților, animozitățile familiare, lipsa altor frați, etc. pot da naștere în copil la înclinări afective nesănătoase.

d) Numai după ce ne-am asigurat concursul condițiilor anterioare, școala și educatorul pot proceda la o organizare eficace a condițiilor educative. Educatorului nu i se poate cere prea mult în această direcție, căci sub raport afectiv mai trebuie să luăm în considerare și condițiile actuale — copilul este sub influența factorilor familiari și extrașcolari. Sunt părinți care învinuesc școala de relele deprinderi ce le observă la copii și nu-și dau seamă că aceste deprinderi n'au fost „învățate“ în școală, ci rezultă din lipsa de supraveghere a lecturilor, prietenii și

ocupațiilor din timpul liber ale copilului.

Școala, fără concursul celorlalte condițiuni, poate mări cantitatea cunoștințelor, poate stimula dezvoltarea și exercițiul funcțiunilor intelectuale, dar nu poate asigura o normală evoluție a emotivității, a tiparelor simțirii cu care copilul modelează realitatea în care trăește și care constituie marile lui atracții în viață. Din acest punct de vedere, introducerea fișelor de observație și a examinărilor psihologice încă din școala primară deschide învățătorului nu numai largi perspective în cunoașterea elevilor, ci atunci când face bilanțul general al dezvoltării intelectuale și afective a acestora, își poate da seamă de ceea ce poate și de ceea ce nu poate face școala și din ce motive.

În cele prezente ne mărginim să amintim câteva date în legătură cu condițiile educative ale emotivității, pe latura tendințelor.

Respingerea unor alimente de către copil este un început spre accentuarea pronunțată a tendinței desgustului, care departe de a constitui un indiciu pentru „finețea” cuiva, este mai curând un semn de slăbiciune și o nepregătire pentru a lua atitudine directă față de dificultățile materiale, palpabile ale vieții.

Frica și forma ei mai evoluată, spaima, este una din tendințele pe care se brodează mai frecvent atitudini rele și turburătoare pentru viața copilului.

Mânia nu este numai coloratura afectivă a tendinței de luptă și combativitate, ci atunci când se manifestă sub formă nestăpânită constituie o probă a inaptitudinii copilului de a lua o atitudine precisă și adecuată în fața situațiilor.

De asemenea plăcerile și neplăcerile violente și frecvente, aversiuni-

le nete trebuie să pună în gardă pe educator, căci acestea pot fi semne a unor turburări psihonevrotice incipiente.

O tendință care intră în joc în multe și grave turburări emotive e tendința afirmării sau amorului propriu. Și în această direcție educația trebuie să înceapă de timpuriu.

Din opiniile pe care și-le face copilul despre sine, despre trăsăturile lui fiziologice și psihice, pot rezulta o serie de trăiri emotive nesănătoase și care, formate din chiar cei din-tâi ani, pot reprezenta un balast pentru întreaga viață.

O fetiță poate ajunge la un moment dat — cum remarcă W. S. Taylor — să creadă că din cauză că are părul roșu strălucitor, sau altfel de păr, este nefericit echipată pentru viață... Dacă ne gândim acum la trăsături care cântăresc mai greu în balanța reușitei, ne dăm seamă de câte atitudini nesănătoase poate să fie urmată o opinie afectivă de sine de supra — sau subvalorificare.

În cazul supravvalorificării, copilul ajunge la tendința extremă de dominare, iar în cazul subvalorificării la sentimentul inferiorității despre ale cărui urmări pentru viața psihică, s'a vorbit așa de mult.

În ultima analiză educația emoțională trebuie să tindă spre o valorificare adecuată și obiectivă a cunoștințelor despre sine. Căci după cum susține și W. Mc Dougall, numai cunoașterea de sine, cunoașterea capacităților și defectelor personale — și nimic altceva — ne pune în măsură să ne conducem în mod mulțumitor activitatea, să ne asigurăm fericirea și să ne ameliorăm caracterul și realizările în viață.

FIȘA INDIVIDUALĂ

(LA LUCRU)

Vorba multă-i sărăcia omului și mai bine azi un ou decât mâine un bou. Teorie am făcut destulă, să vedem acum dacă ne putem alege cu ceva și trebuie să ne mulțumim cu puținul cu care ne putem alege. Desigur că n'avem deloc de gând s'așteptăm până când se vor creia și la noi institute de educație ca în Austria și pe urmă să complectăm fișele elevilor. Trebuie să ne mulțumim cu puținul pe care-l putem realiza și să nu pierdem din vedere nici o posibilitate, care ne stă la îndemână, pentru înfăptuirea lui. În Austria, pe baza fișelor psihologice și a unui examen care mai mult controlează aprecierile făcute de învățător, elevii sunt primiți în institute de stat. În „Individualizarea învățământului” a Dlui Gabrea, se găsește o scrisoare foarte frumoasă pe care însuși Ministrul, personal, o trimite celor admiși. Noi nu suntem în situația de-a ne gândi la așa ceva. Deocamdată, ne oprim și ne gândim la cuvintele lui Rousseau. „Căutați de vă studiați mai bine școlarii, deoarece cu siguranță nu-i cunoașteți”.

Că nu-i cunoaștem deloc, despre asta nu poate să fie vorbă; dar să-i cunoaștem *mai bine*.

Dacă am începe așa: complectând fișele elevilor, talentele vor ieși la iveală și se vor desvolta până la maturitate; elevii dotați vor fi îndrumați spre carierele pentru care sunt capabili; personalitățile *toate* se vor remarca în viață și *numai adevăratele personalități*; fiecare individ va săvârși *numai* munca ce corespunde însușirilor sale; se va munci cu plăcere, se va produce mult și de calitate superioară, nechemății vor dispărea, orientarea profesională va fi o realitate, deviza: „fiecare la locul lui” își va începe înfăptuirea

prin școală, ar trebui să mai **adăogăm** și... vorba vine... știi, povestea cu deputatul basarabean.

E mai cuminte însă, să zicem așa: fișa individuală va fi un prieten **bun**, care va primi părerile învățătorului, despre elevii săi, fără să le contracică; le va păstra cu sfințenie, **fără** să le schimbe în bine sau în rău și le va pune bucuroasă la dispoziție ori de câte ori va fi nevoie. **Învățătorul, căutând** să-și facă **păreri**, se va interesa necontenit de viața sufletească a elevilor, îi va cunoaște, îi va înțelege și-i va iubi din ce în ce mai mult. Și astfel, **însuflețită de înțelegere și dragoste reciprocă**, munca învățătorului și-a elevilor va fi mult ușurată.

Oare-i destulă introducerea asta, ca să începem lucrul, după cum era vorba la început? Să zicem. Mai **în**țai trebuie s'avem fișe. Pentru aceasta, explicăm copiilor, cum ne **pri**cepem mai bine, importanța lor, **ii** convingem că nu-s scumpe și la urmă îi obligăm să le cumpere. **Noi** le-am ales pe cele mai ieftine (3 lei bucata) pentru că am văzut că **nici** cele mai scumpe, nu-s mai **bune**. Sunt întocmite după lucrarea „**Me**tode pentru studiul individualității”, de I. C. Petrescu, profesor **univer**sitar, București.

La punctul A) se trece **starea ci**vilă a copilului, care se poate copia din matriculă.

La punctul B): **În**formați despre familia elevului, care cuprinde **nu**mele și vârsta părinților, domiciliul, profesia, gradul de cultură, **starea** sănătății și averea ce posedă. Pentru aceasta, ar fi bine ca părinții să fie **lă**muriți printr'o conferință publică, ținută cu ocazia vreunei sărbători naționale sau a unui cerc cultural, ca să nu se creadă că-i vorba de

impozite sau mai știu eu ce. Dealtfel, cunoaștem noi oamenii din sat, care-s mai înstăriți și cari mai nevoiași și faptul că în loc de 2 boi și 2 vaci am scris 2 boi și-o vacă, știm noi că n'are mare importanță, dar... e mai bine, e mai corect și mai cinstit dacă facem toate eforturile ca să fim cât se poate mai aproape de adevăr.

Tot la punctul B) se cere starea fizică a elevului și anume: aspectul general al sănătății, starea organelor interne, dacă a suferit vreo boală, înălțimea, greutatea, etc. Pentru o parte din aceste întrebări, ne vom orienta după *fișa medicală* (la noi, medicul de circumscripție a făcut separat o fișă medicală, în urma unui examen amănunțit și pe care, apoi, a anexat-o la fișa noastră psihologică). Pentru măsurarea forței musculare, ne-ar trebui aparate speciale și pentru că n'avem, mai bine lăsăm întrebarea fără răspuns, sau în cel mai bun caz, putem să zicem, normală. Asemenea la puterea senzorială.

Pe cât putem, să ne ferim de complectările *de umplătură*.

Nu de mult, un Domn Inspector Școlar, povestea următoarea întâmplare: „M'am dus să fac inspecție specială unui învățător care-și ceruse admiterea la examenul de înaintare și cum complectarea fișelor e o condiție, am cerut să le văd. Toate erau complectate. M'a mirat hărnicia acestui învățător, mai ales că anul școlar nu de mult se începuse. Ia să facem un mic control. Partea psihologică, desigur, nu se poate controla așa de ușor și într'un timp limitat, așa că nu puteam face altceva decât să iau de bune aprecierile învățătorului; dar ia să vedem la starea fizică, unde se cer cifre și cifrele, ori și cum, se pot controla până la o vreme, măcar apro-

ximativ. Dau peste fișa unui elev cu perimetrul toracic 50. Ia să văd ce copil anormal e acesta. Chem copilul, cotrolez și iese cu totul altceva. Bine, d-le învățător, de ce ai scris d-ta aici neadevărul acesta?“ **Învățătorul, încurcat, zise: „...să vedeți. D-le Inspector, cifrele le-am scris așa... dela mine... numai cifrele, celelalte toate-s exacte, căci“... și începui să-și însure necazurile. Nu-i bine, nu-i frumos. Ce nu știm, nu scriem, e mai cinstit.**

La punctul C) e vorba de *mediul social al familiei*, moralitatea părinților, a fraților, raporturile dintre părinți și elev, etc. Aci, trebuie să fim cu mare grijă. „Mai bună-i o tacă decât o vacă“. Anul acesta, fișele sunt în mâinele mele și le încui în dulap, dar la anul viitor... nu se știe și... multe surprize are omul în viață.

În privința întocmirii acestor fișe și a altora dela noi, cred că sunt peste măsură de dezvoltate, conțin prea multe și prea amănunțite întrebări. D-l Inspector Școlar Văjdea într'un articol al D-sale, pe care l-am mai amintit, ne spune că, în străinătate, fișele sunt cu mult mai sumare decât la noi și se referă în special la trăsăturile de caracter. Ar fi bine dacă am avea și noi niște fișe mai omenoase, care să nu ne tortureze cu întrebări inutile. Unele se repetă fără nici un rost, iar la altele, oricâtă osteneală ți-ai da, e imposibil să poți răspunde cumsecade. Bunăoară la punctul D) și anume: *memoria*, se întreabă: ***E durabilă memoria și cât timp? Cât să zic? 3 zile... o săptămână...? La drept vorbind, nu știu cât e durabilă nici memoria mea!***

În primul rând, înainte de a ne apuca de complectat fișele, e nevoie ca să ne împropătăm și să ne în-

mulțim, dacă se poate, cunoștințele de pedologie și psihologie infantilă.

În al doilea rând, pentru răspunsurile care privesc funcțiunile sufletesti ale elevilor, ar fi bine să avem un mic carnet unde să ne putem nota diferitele observări zilnice, pentruca, pe cât e posibil, să nu scăpăm din vedere vreo manifestare caracteristică. Să-ți întinzi pe masă fișele, să-ți cauți tocul și cerneala, e mai greu; dar o mică însemnare din fugă, între ore sau chiar în timpul lor, într'un carnet de buzunar, se poate face și în picioare.

Când ne-am convins că însemnările care privesc o întrebare sunt serioase și complete, le putem trece în fișa respectivă. Aceasta, pentrucă s'a constatat că manifestările reale și spontane ale copiilor sunt adevăratele manifestări care le schițează individualitatea și că nu ne putem încrede prea mult în concluziile trase din manifestările provocate prin experiențe.

La urma urmei, se poate întâmpla ca cine știe ce să iasă la iveală din lucrările noastre. Nu urmărim noi scopul cel mare pentru care s'au creiat fișele, dar nici nu putem să știm acum adevărata valoare ce se poate întâmpla s'o aibă această realizare pentru școala noastră primară.

Un om sărac, grav bolnav de stomac, a fost internat în spital ca să se vindece. Medicii au încercat în toate felurile, ba mai făceau și experiență pe cojocul lui, încât bietul om trăia între vieață și moarte, dar trăia. Dela o vreme, s'au săturat de el și s'au hotărît să-l trimeată acasă. Bolnavul începu să se tânguască: ...vai de mine, d-le doctor, nu mă lăsați, ce să fac eu acasă?... Doctorul, ca să-i răspundă ceva, îi zise: „Mănâncă ceapă și bea apă.“ Omul

nostru a luat aceasta drept o rețetă, pentrucă lui, desigur, nu-i ardea de glumă. S'a dus la casa lui săracă și n'a încetat, nici măcar o zi, în a se conforma întocmai după sfatul doctorului. Tot mânca ceapă și tot bea la apă. A trecut un an de zile și din omul cel c'un picior în groapă, s'a făcut un voinic roșcovan și sănătos. Așa, s'a dus să mulțumească doctorului căruia nu-i venea să-și creadă ochilor.

Desigur că fișa nu va îndrepta neajunsurile, nu va vindeca durerile școlii noastre așa de radical ca ceapa din povestea de mai sus, dar totuși, să credem că truda noastră e spre folosul elevilor, al școlii și al poporului românesc.

Când am timp, îmi mai arunc și eu ochii pe câte-o revistă sau gazetă și nu arareori întâlnesc proteste din partea învățătorilor în ceea ce privește salarizarea noastră. Eu am ajuns la o convingere: oamenii noștri de stat, au citit, probabil, pe undeva că *suferința inobilează pe om* și în dorința de-a creia niște învățători cât mai nobili, ne-au schingiuit mereu salariile. Aștept chiar să văd când o să fim răstigniți pentru binele pe care-l facem poporului românesc. Pentru asta, nu ne dăm îndărăt dela muncă, pentrucă noi suntem conștienți de datoria noastră și avem în noi adevărata dragoste pentru neamul pe care-l servim, nu ca aceia cari-și bat pieptul prin cluburile politice și ne votează salariile noastre. Ne luptăm, poate vom creia o lume mai bună, în care vor trăi copiii noștri. Picătura mică găurește piatra, dar cu o condiție, zice Payot: *să cadă în același loc*. Deci, hotărâre și răbdare.

Stând de vorbă cu elevii în vederea completării fișelor, pe cât ne stă în puțință, să căutăm a deștepta

în ei conștiința valorii propriu. E o realizare de preț aceasta ca fiecare, într'o măsură oarecare, să știe de ce să se apuce în viață, să nu creadă că poate mai mult decât poate, iar cel dotat să aibă încredere în el și să se folosească în viață de aptitudinile sale, pe cât îi îngăduiesc posibilitățile. Să nu fie nici prea timizi, nici prea încrezuți. În fine, să se cam cunoască ei singuri. Un bogătaş, cam certat cu cartea, avea un singur fiu din care voia să facă un mare filosof și mare om de stat, ori mai știu eu ce, în tot cazul ceva „mare“. De aceea aducea în casa d-sale numai copii de elită, studenți, profesori, cu care odrasla era silit să discute ceasuri întregi. Dela o vreme, tânărul dispărea lăsând musafirii singuri și se ducea în grajd, unde simțea o adevărată plăcere să stea de vorbă cu argații. Tatăl observă și-i făcu aspre muștrări pentru aceasta, iar băiatul, în loc de alte lămuriri, îi răspunse hotărât: n'am să stau acolo unde văd că eu sunt cel mai prost și nu mă pricep să zic o vorbă, ci mă duc unde am cu cine să mă înțeleg“. Așa trebuie. Nu toți nepricepuții, toți bodegarii să se pună alătura cu adeverații oameni de stat ca să conducă desti-
nele țării.

Și acum, să termin; dar înainte de aceasta, țin să mai spun ceva: tot răscolind cartea „Individualizarea învățământului“ a dlui. Gabrea, am dat peste câteva rânduri care vorbesc despre reformele ce s'au făcut și se vor face în învățământul din Au-

stria. Zice cam așa: Dacă se vor înființa gimnazii sau școale reale pentru fete, se va ține seama de individualitatea tineretului feminin, prin urmare, *individualizarea învățământului pe sexe*. Asta nu prea-mi place, pentrucă, vorbind în general, individualitatea femeii tinde cam... spre casă, spre cămin, creșterea copiilor și educația lor, bucătărie, lucru de mână și altele de aceste. Ori, femeia timpurilor nouă a căutat să se desbارة, pe cât e posibil, de aceste ocupații. Mai interesant e să pledezi la judecătorie, să iei parte la congrese, să fii în comitetul unei reuniuni care tot ia hotărâri și nu face nimic, să iei parte chiar în organizații politice. Mai rar așa plăcere ca și când pui ștampila pe un buletin de vot! Simt o adevărată desfătare sufletească când văd o fată de 20 de ani dând cu piciorul în foot-ball și nu mai pot de bucurie când îmi trece pe dinainte o femeie în toată firea cu bocanci plini de cue pe talpă, cu sac în spate și cu băț în mână care se duce... se duce... așa, ca să aibă de unde veni — vorba țaranului. Să lăsăm la o parte chestiunea, că nu-i modernă la noi și nu prezintă urgență.

Să ne întoarcem la fișe. Să ne îndoim puterile de muncă, să ne mărim doza de răbdare, optimism și dragoste față de școlarii noștri, să cercetăm, să observăm, să experimentăm, să coordonăm, să sistematizăm și... plata noastră multă va fi în ceruri. Să nu pierdem ocazia, până când mai avem încă această su-
premă speranță.

LECTIIE DE GRAMATICĂ

cl. IV.

Subiectul lecției: Fraza (propoziția secundară complementară).

Introducere. Acum, eu fac lecție cu voi! Vă rog să vă purtați așa, ca să se cunoască că sunteți în cl. IV.

Copii, aș vrea să știu după ce ați cunoscut că sunteți în cl. IV anul acesta? (am învățat mai multe lucruri — și mai grele). Care lecții sunt mai grele pentru voi? Spuneți-mi și mie de ce vi se par grele? Să vă spun eu, copii. La lecțiile de Aritmetică, Gramatică, mai mult de cât la celelalte lecții, școlarii trebuie să fie cu toată mintea în clasă și să-și dea osteneala să gândească.

Dar, să știți că nu e destul ca cineva să gândească, trebuie să știe să spuie așa fel gândul, ca să-l înțeleagă toți.

Când nu ni-l spune, ce trebuie să facă ca să știm și noi ce-a gândit? (să-l scrie).

Și scrisul, ca să-l pricepem, cum trebuie să fie? În care lecții învățați voi cum trebuie să scriem ca să fie corect? Ce mai învățați în lecțiile de Gramatică?

Când unul dintre voi spune ceva greșit, ceilalți ce ziceți? (nu e bine). Și alții zic... pentrucă... pentrucă... Ce voiesc să spună ei? Al... Voi știți să spuneți și de ce nu e bine.

Voi știți să vorbiți și când nu erați școlari... dar dacă cineva ar fi zis așa: Ochii mei este neagră... Ce ați fi știut să spuneți atunci? Dar acum, ce știți?

Ca să știți și mai mult, să facem și azi o lecție de gramatică.

Pregătire. Ce-ați învățat nou anul acesta la gramatică? Din ce sunt formate frazele? După ce cunoaștem ce fel sunt prop. din frază? (după înțeles).

Despre prop. secundare ce-ați învățat până acum? (unele țin locul subiectului, altele lămuresc subiectul sau un substantiv din propoziția principală). Cine mai lămurește înțelesul subiectului sau al unui substantiv din propozițiune? (atributul).

Va să zică în frază o propozițiune întreagă face acelaș serviciu ca și atributul. În afară de atribut, ce parte secundară a propozițiunii mai cunoașteți? Complementul pe cine lămurește? Spuneți câteva întrebări cu care aflăm complementele.

Acum să învățăm mai departe.

Predare. Formularea exemplelor.

Ajutați de întrebări, copiii formulează următoarele propozițiuni care se scriu în partea stângă a tablei. Copiii le scriu în caietele de clasă.

I.

Dela câți ani veniți la școală?

1. Noi venim la școală dela 7 ani. (de când?)

În ce anotimp se deschide școala?

2. Școala se deschide toamna. (când?)

Până când durează ea?

3. Ea durează până la sosirea căldurilor.

(până când?)

Timp de două luni, ce au școlarii?

4. Timp de două luni, școlarii au vacanță.

(cât timp?)

II.

Noi venim la școală de când am împlinit șapte ani.

Școala se deschide când începe toamna.

Ea durează până când sosesc căldurile.

Cât timp țin căldurile, școlarii au vacanță.

Analiza exemplelor. Am scris pe tablă răspunsurile voastre. Gândirile acestea cum se numesc în Gramatică? (propozițiuni). Să citească cineva numai părțile principale din prima propoziție. Le subliniem. Subliniați subiectul și predicatul din toate propozițiile care le aveți scrise pe caiete! Să citească un copil părțile subliniate! Alt copil să sublinieze și la tablă. Uitați-vă la toate propozițiile scrise și spuneți ce aveți de zis despre ele? (Toate sunt propoziții dezvoltate). Băgați de seamă ce părți secundare avem în toate propozițiile? (complemente). Scrieți în dreptul fiecărui complement întrebarea cu care-l aflăm ușor?

Cineva să citească întrebările scrise în caiet. Le scriu și eu — la tablă — în dreptul complementelor (când, de când, până când, cât timp).

Ce arată toate complementele din propozițiunile acestea? (timpul). Ce fel de complement se află deci în fiecare propoziție? (de timp).

Din fiecare complement de timp să faceți câte o propoziție. Gândirile copiilor — cele mai bine întocmite — se scriu în caiete și pe tablă (în partea dreaptă a ei) fiecare în dreptul propoziției respective.

Toate gândirile scrise în partea dreaptă a tablei din ce sunt formate? (din câte 2 propoziții). Ce sunt deci toate? (frazе).

Să citească cineva propoziția principală din fiecare frază. Priviți acum gândirile scrise în partea stângă a tablei! Spuneți, ce băgați de seamă? (propozițiile principale din fraze sunt formate din părțile principale ale propozițiilor dezvoltate).

Subliniați în toate frazele propozițiile rămase! Citiți-le singure! Când le citim singure, ce băgăm de seamă? (n'au înțeles deplin). Ce fel de propoziții sunt deci? (secundare). Cum am format toate aceste propo-

ziții secundare? (prefăcând complementele de timp în câte o propoziție).

Complementele de timp pe cine lămuresc? Dar propozițiile secundare, în care am prefăcut complementele, pe cine lămuresc? (predicatul propozițiilor principale). Ca să vă încredințați că este așa, vedeți cu ce parte din propozițiile principale trebuie citite propozițiile secundare, ca înțelesul lor să fie întreg! (cu predicatul).

Generalizarea. Prin urmare, copii, unele propoziții secundare din frază lămuresc înțelesul predicatului din propoziția principală, întocmai ca și complementele.

Felul acesta de propozițiuni secundare se numesc propozițiuni complementare.

Ca să răspundem cu complementele din propozițiile scrise în partea stângă a tablei, ce întrebări am pus? La cine am pus întrebările?

Ca să răspundem cu propozițiile complementare din fraze, să vedem ce întrebări trebuie să punem! (Aceleași întrebări, întocmai ca și pentru complemente.). Ați băgat de seamă la cine am pus întrebările? (la predicatul propozițiilor principale).

Ce arată și propozițiile complementare pe care le aflăm cu întrebările: când, de când, până când, cât timp? (timpul).

Priviți la tablă și spuneți cu ce vorbe încep aceste propoziții secundare?

Ce aveți de zis despre aceste vorbe? (sunt tocmai întrebările cu care le putem afla ușor).

Băgați de seamă acum unde sunt așezate aceste propoziții complementare! (unele după și altele înaintea propozițiilor principale). Altceva ce-ați mai observat? (propoziția complementară așezată înaintea celei principale are virgulă după ea). După propoziția complementară a-

șezată înaintea principalei punem virgulă, înțocmai ca și după complementele dezvoltate, așezate la începutul propozițiunii.

Ce știam până acum despre propozițiile secundare? (unele sunt subiecte ale propozițiilor principale, altele lămuresc subiectul sau un substantiv din propoziția principală).

În lecția de astăzi ce ați aflat despre propozițiile secundare? (Unele propoziții secundare lămuresc înțelesul predicatului din propoziția principală înțocmai ca și complementul).

Cum se numesc aceste propoziții secundare? Propozițiile complementare care arată timpul se numesc propoziții complementare de timp. Cu ce întrebări aflăm propozițiile complementare de timp?

Aplicare. Ce deosebire găsiți între gândirile scrise în cele două părți ale tablei? (În fraze, în locul com-

plementului, avem o propoziție întreagă).

Prin urmare cum puteți forma ușor fraze în care să fie propoziții complementare?

a) Fiecare se gândește la o propoziție cu un complement de timp.

Prefaceți acum gândirile acestea în fraze!

Spuneți care e propoziția complementară de timp!

De ce se numește astfel?

La ce întrebare răspunde?

b) Se face analiza temei din cartea de gramatică pentru recunoașterea acestor fel de secundare și pentru ca să se observe punctuația lor.

Acasă vor face o compunere scurtă: O întâmplare dintr-o recreație și vor scrie dedesubt propozițiile secundare complementare împreună cu predicatul pe care-l lămuresc.

ANA C. IENCICA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EXAMENELE ÎNVĂȚĂTORILOR

II. EXAMENUL DE ÎNĂINTARE.

În caietul anterior*) am discutat problema examenului de definitivat și am propus mai multe soluții pentru o cât mai bună organizare a lui.

Ne vom ocupa acum de examenul de înaintare la gradul II.

Acest examen este prevăzut în legea învățământului primar încă din anul 1893. Art. 63 al acestei legi spune că un învățător rural, după 10 ani de funcționare cu titlul definitiv, va putea fi înaintat după ce i se va face o inspecție și va da examenul de înaintare.

În anul 1894 s'a ținut primul examen de înaintare. S'au prezentat 120 candidați și au reușit puțini.

Absolvenții școalelor de înstitutori

și vedeau periclitată situația lor, deoarece candidații reușiți la examenul de înaintare, care aveau cel puțin media 8, puteau trece la școalele urbane, rezervate numai pentru înstitutori.

În 1899 Spiru Haret a adus un proiect de lege pentru înaintarea pe loc a învățătorilor reușiți la examen. Aceștia erau obligați să rămână la țară 5 ani de zile după trecerea cu succes a examenului de înaintare. Starea aceasta de lucruri s'a schimbat însă, căci în 1901 s'a desființat școala normală de înstitutori, trecându-se în lege că examenul de înaintare pe loc este baza pentru selecționarea învățătorilor pentru oraș. La examenul din 1903 s'au pre-

*) Satul și Școala Nr. 5—6.

zentat puțini candidați, fiind foarte severe probele de atunci.

În 1904, Spiru Haret a propus modificarea legii referitoare la examenul de înaintare, cerând ca el să se țină din 2 în 2 ani și numărul locurilor pentru cei înaintați să nu fie numai 20, sau 6% din numărul institutorilor pe țară, ci nelimitat pentru ca toți care vor reuși să fie înaintați. În ce privește proba pentru activitatea practică a învățătorilor, a admis ca învățătorii să facă la școala unde funcționează numai activitatea extra școlară care e posibilă în acea comună.

Examenul anunțat în 1905 a fost amânat din cauza răscoalei țăranilor din 1907.

Legea s'a modificat în 1910, regulament de funcționare asemenea*).

Legea din 1924 a prevăzut din nou examenul de înaintare. Probele cerute nu erau prea grele: o inspecție de admitere, o lucrare scrisă, o discuție orală asupra unei lucrări recomandate de Minister cu un an înainte, și o lecție practică cu elevii claselor 5—7.

După 10 ani dela aplicarea legii din 1924, legiuitorul a venit cu condiții mai grele pentru admiterea învățătorilor la examenul de gradul II. Măsura aceasta s'a luat pe deoparte pentruca cei care vor cere înscrierea la examen, în timpul stagiului, să poată da o contribuție de muncă cât mai bogată școlii. Examenul pe care urmează să-l treacă să fie într'adevăr un examen de selecționare.

Examenul de definitivat e obligator și cei care nu-l pot lua, trebuie să părăsească învățământul; examenul de înaintare este *benevol* și cel care îl trece, obține un nou grad în

învățământ, împreună cu beneficii personale.

Acest examen trebuie să fie și un titlu de mândrie pentru învățătorii căci numai cei silitori și cu preocupări continue pentru școală trebuie să fie distinși prin promovarea lor în grad. Învățătorii care au alte preocupări: politice, sau de pricopsire materială nu trebuiesc puși pe acelaș picior de egalitate cu colegii lor care își dedică tot timpul numai școlii și pregătirii lor personale.

Numai din astfel de elemente se vor putea selecționa directorii de școală și personalul de control. Este deci explicabilă grija legiuitorului de a organiza un examen cât mai sever.

Mulți învățătorii consideră condițiile puse de legea din 1934 art. 119 prea severe. Să le luăm pe rând:

1. Li se cere să fi predat cel puțin un an la ultimele trei clase ale școlii primare; să fi făcut practica agricolă pe terenul școlii, lucru manual, iar învățătoarele lucru de mână la fete.

2. Să fi avut în timpul stagiului 80% frecvenți din elevii înscriși și 60% promovați la clasele în care au predat.

3. Să fi ținut în ordine carnetele individuale ale elevilor.

4. Să fi participat la 15 șezători culturale și să fi ținut 9 conferințe cu caracter local (cultural, social, economic).

5. Să fi predat la cursurile de adulti.

6. Să fi făcut cor cu elevii.

7. Să fi organizat biblioteca școlară.

Condițiile acestea se cer la fel pentru toți învățătorii, indiferent că ei funcționează la o școală cu un post sau cu mai multe posturi.

Unele din ele intră în obligațiile lor de învățătorii.

*) Datele acestea sunt luate din „Omagiu lui Spiru Haret”, pag. 206—234.

Ce este mai normal să-i ceri unui învățător? Să stăruie să aibă o cât mai bună frecvență și să dea un cât mai mare procent de promovați. S'ar putea obiecta că frecvența nu este în funcție numai de învățător ci și de înțelegerea părinților, sprijinul autorităților locale, așezarea satului și situația economică a locuitorilor, tradiția culturală a satului. Toate acestea nu pot fi modificate atât de repede de un învățător nou venit, care la un an, doi, după așezarea în sat, trebuie să se prezinte la examenul de înaintare.

La această obiecțiune răspundem că învățătorul când sosește în sat trebuie să-și facă un inventar nu numai al zestrii școlăii, ci și un inventar al factorilor care trebuie să-l ajute în activitatea sa. Dacă are prea multe piedeci care n'ar putea fi învinse în timp scurt, el e obligat să raporteze superiorilor săi, care vor trebui să constate la fața locului greutățile care se pun în calea activității învățătorului, și astfel să poată fi justificat. Dar când un învățător nu-și dă nici un interes, lipsește încontinuu dela școală, este indiferent față de frecvența copiilor, acesta nu mai poate avea nici o scuză și condiția cerută de lege, un procent de 80% pentru frecvență, nu poate fi o măsură severă.

Se mai cere ca să fi predat cel puțin un an la cursul complimentar. Ce este grav în această prevedere? Sunt învățători care o viață întreagă au predat la cl. I, și învățătoare care sub pretext că e greu să lucrezi cu elevele mari, n'au voit să treacă mai în sus de cl. IV. Este drept să li se admită această atitudine? De ce numai o seamă de învățători să-și facă complet datoria, iar un număr destul de mare să fugă totdeauna de greutăți?

Tot la acest punct se mai cere să fi făcut practica agricolă cu elevii.

Intr'o țară cu caracter agricol cum este a noastră, școala este obligată să se conformeze nevoilor ei. Intr'o țară de pescari, se va da întâietate tuturor cunoștințelor referitoare la pescuit. Intr'o țară cu mare industrie, se va stăruie asupra vieții din fabrică, asupra materiei prime și asupra mijloacelor de desfacere a produselor fabricate.

În țara noastră va trebui ca școala primară să dea toată atenția și să sprijine prin cunoștințele ce le va da elevilor perfecționarea plugarilor, îndrumarea lor pentru utilizarea mijloacelor moderne, ridicarea producției țării prin cultivarea cât mai sistematică a pământului, standardizarea producției și desfacerea produselor prin organizarea cooperativelor, înlăturându-se intermediarii străini.

Un învățător, care cere un grad urmat de o remunerație în plus, trebuie să facă proba că el a contribuit în cât de mică măsură la ridicarea vieții economice a Statului. Desigur că un inspector inteligent îi va cere numai ceace el ar fi putut face în condițiile satului unde se găsește și a mijloacelor materiale de care dispune.

Li se mai cere să facă proba că au lucrat în atelierul școlăii. Condiția aceasta s'a pus de oarece, prin deprinderile câștigate de elevi în școală, trebuie să creiem atmosfera necesară înțelegerii pe care trebuie să o aibă țărani pentru meserii. De la agricultură trecerea firească trebuie să fie spre meserii și comerț. Învățătorul nu trebuie să piardă din vedere acest lucru. Avem de creiat clasa de mijloc, prin care trebuie să stăpânim târgurile și orașele. Dar și în ocupația lui de viitor plugar, copilul trebuie pregătit încă din școală pentru îndeletnicirile manuale. Dacă după teoria pedagogică, jocul este o fază pregătitoare a vieții se-

rioase așa și activitatea manuală din școala primară va pregăti pentru îndeletnicirile de mâine ale elevilor.

În ce privește lucrul de mână la fete, el trebuie să se îndrepte spre dragostea pentru portul național, industria casnică, care mențin etnicul românesc și spiritul de economie dintr'o familie.

În regiunile unde portul s'a pierdut, s'a înlocuit prin port străin, activitatea învățătoarei poate să aducă o corectare a acestor lipsuri. Prin această ocupație, plăcută elevelor, căci ea va fi ocupația principală a lor în vieța de familie, învățătoarea va reuși să se facă iubită și de către părinții elevelor, care pot aprecia mai bine școala, judecând-o prin folosul practic.

Se mai cere ca învățătorul candidat la examenul de înaintare să aibă carnetele individuale ale elevilor ținute în bună stare. Din textul legii ar reieși că aceste carnete el trebuie să le introducă nu numai în vederea examenului, ci de mai înainte; pentru examen însă neapărat el trebuie să le aibă ținute la zi.

Se va lămuri, credem, în scurt timp rostul acestor carnete care au menirea să îndrepte spiritul de observație al învățătorilor spre copii, să le perfecționeze activitatea, să adune material folositor bunului mers al școlii și să formeze o judecată cât mai apropiată de adevăr asupra înfățișării fizice și sufletești a copilului, putând astfel să-l orienteze spre carierele în care el ar reuși mai bine în vieța.

Munca aceasta desigur cere răbdare și ea trebuie făcută ani de-a rândul cu grijă și cu dragoste pentru adevăr.

Incontestabil că la o școală cu un singur învățător ținerea în ordine a carnetelor pentru 50—60 de elevi ar fi o greutate foarte mare. Dar dacă repartizăm munca pe 4 ani de zile,

ea poate fi suportată de fiecare învățător și care o va face cu dragoste, suntem convinși că o va face și bine.

Se cere să fi participat la 15 șezători culturale și să fi ținut 9 conferențe.

Prevederea aceasta s'ar părea greu de executat și totuși, dacă este bună voință și stăruință, ea poate să fie ușor împlinită.

Un învățător este obligat să ia cât mai des contact cu părinții. În acest scop se recomandă șezătorile cu părinții, în care el să stăruie asupra unor probleme care îi pot interesa, iar elevii să arate părinților ce au învățat la școală: cântece, poezii, teatru școlar.

Astfel de șezători se pot aranja la fiecare 2 luni, iar în satele cu mai mulți învățători, cel puțin una pe lună. Numai așa se va putea ține legătura între școală și familie. Numai așa populația noastră rurală se va putea ridica la o stare culturală mai superioară, apropiindu-se tot mai mult de treapta de cultură pe care au atins-o popoarele care au avut mai multă liniște și au fost favorizate și de o libertate pe care poporul nostru n'a avut-o veacuri de-a rândul.

Condițiile dela punctele 5, 6 și 7 privesc tot activitatea extrașcolară a învățătorilor.

Într'o țară în care numărul alfabeților depășește 50%, învățătorul luminat și cu dragoste de neam nu poate sta indiferent, știind că în satul lui sunt încă mulți neștiutori de carte.

Pentru a îndrăgi școala și biserica, e necesar să se formeze coruri atât cu copiii cât și cu adulții. Cântecul înalță sufletul oamenilor, cimentează și avântă simțirea românească.

O altă condiție e să fi condus biblioteca școlară care, bine organiza-

tă, va fi cea mai de seamă instituție de pe lângă școală și semnul vădit că școala își înțelege adevărata ei menire de instituție progresistă.

Să ni se spună care dintre aceste condiții ar trebui lăsate la o parte? Se poate obiecta că un singur om nu le poate face pe toate. Pentru anumite ocupații se cere chiar un talent deosebit, cum este pricepera de a conduce și instrui un cor.

Incontestabil că nu toate aceste condiții vor putea fi realizate deodată, mai ales la o școală cu un singur învățător.

Inspectorul școlar însă, care va cerceta munca învățătorului, va trebui să aibă în vedere ce activitate ar fi putut realiza, date fiind împrejurările și din ce a realizat, ce rămâne trainic și ce este de față.

Ca să poată face aprecieri juste, nu trebuie să fie numai un om priceput dar să fi fost și el un realizator la școala unde a funcționat. Sunt atâți inspectori care nu se pot lăuda cu nici o faptă de valoare și totuși sunt puși ca să-și dea părerea despre activitatea învățătorilor muncitori.

Cu toate că legea prevede condiții care se par destul de severe, totuși avem impresia că cei puși să controleze pe învățători găsesc mijloacele ca să ușureze situația lor, luând de bune toate informațiile care le dau. Bine înțeles că cei care se strecoară prin acest ciur cu sită atât de rară, urmează să treacă în fața unei Co-

misii care până acum s'a dovedit destul de indulgentă.

Examenul de înaintare, care se va ține în acest an, va trebui să verifice situația învățătorilor, ținându-se seamă de prevederile legii nouă.

Regulamentul de aplicarea legii va trebui să dea lămuriri detaliate pentru organizarea examenului de înaintare.

N'am dori ca el să fie un fel de bacalaureat, ci am dori ca acest examen să fie un prilej de verificare atât a muncii din școală cât și cea din afară de școală a învățătorilor, precum și a ulterioarei lor pregătiri. Pentruca aceasta să fie posibil, se cere ca examinatorii să cunoască vieța satelor, posibilitățile de muncă ale învățătorilor și timpul de pregătire a lor.

Legea prevede ca președinte un profesor universitar, probabil pentru a da un mai mare prestigiu acestor examene. N'avem nimic de zis, dar dorim ca președintele să poată să se coboare în lumea realităților, să se poată desbrăca de toga specialității și să poată înțelege că are în față un om care se ocupă cu pregătirea sufletelor copiilor și cu îndrumarea sâtenilor.

Dela funcționarea înțeleaptă a acestor examene, depinde ca ele să fie ceea ce a înțeles legiuitorul: mijloc de răsplătire a celor harnici și posibilitate de selecționarea lor.

NICU CAPRIOARA

DESPRE COOPERATIE

Cuvântul cooperatie înseamnă acțiunea comună, condusă de un grup de oameni cu nevoi similare, pentru o mai bună stare economică și culturală. Dl T. C. Ionescu Pașcani, în „Cooperatiia școlară și învățământul cooperativ“, ne spune: „Coope-

ratismul nu e altceva decât o sforțare puternică și metodică pentru a introduce cea mai mare dreptate posibilă în relațiile economice“.

În practică, cooperatiia e reprezentată prin instituții economice, menite să îmbunătățească starea eco-

economică și culturală a membrilor celei de compun. Cea dintâi unitate cooperativă, în forma unei cooperative de aprovizionare și consum, s'a înființat în Anglia la 1844. Cei 27 de țesători cari au fundat-o, sunt cunoscuți în istoria cooperației sub denumirea de: „Pioneri dela Rochdale”. Din Anglia, ideia a fost transplantată pe continent și aplicată potrivit condițiilor economice specifice din fiecare țară. Cele mai bune rezultate le-a dat în Olanda și în celelalte țări din jurul Mării Baltice. Iată ce ne spune în această privință Dl T. C. Ionescu-Pășcani, în lucrarea amintită mai sus: „Cooperația e răspândită azi pe toată suprafața pământului încât cu drept cuvânt se poate spune că pe teritoriul ei nu apune soarele niciodată. Nu există țară civilizată în care ea să nu fi pătruns, ba ceva mai mult, începuturi se ivesc chiar acolo unde civilizația abia răsare”. Tot din lucrarea citată extragem următoarele date statistice: Numărul total al cooperativelor de pe glob se cifrează la circa 250.000 unități, cu circa 100 milioane familii asociate. Aceste 100 milioane de familii asociate reprezintă circa 500 milioane suflete, adică un sfert din populația totală a globului pământesc. „Progresul în mișcarea cooperativă a unor țări e atât de mare, încât unele au cucerit prin cooperație între 86—92% din producție (Noua Zelandă, Australia, Estonia, Letonia, Finlanda, Danemarca) și 40—92% din export, iar Olanda a ajuns la 65% din producție și 45% din export. Organizarea lor diferă într-o oarecare măsură dela țară la țară; se disting totuși 3 categorii de cooperative:

a) Cooperative primare, cu membrii asociați persoane fizice.

b) Cooperative de gradul al II-lea, constituite prin federalizarea unităților de gr. I.

c) Centralele cooperative, de obicei câte una de fiecare țară.

Cooperativele de gradul I sunt de tipuri diferite, îmbrățișând toate nevoile esențiale ale populației (credit, producție, valorificare, aprovizionare, etc.). Cele de gradul II și III, pe lângă că exercită un rol tutelar de îndrumare și control, fac adesea operațiuni mari de export sau alte operațiuni de aprovizionare și valorificare. Ca organism internațional al cooperației există „Aliața Cooperativă Internațională”, datând încă din anul 1895.

La Români ideia cooperatistă a pătruns mai întâi în Ardeal, unde s'au și înființat primele bănci, societăți pe acțiuni, cu menirea de-a ridica starea economică și culturală a Românilor subjugați. Cea dintâi instituție de acest fel, a fost și rămâne „Albina” din Sibiu, înființată la 1871 de către inimosul învățător Visarion Roman. Ea și-a deschis ghișeele la 1872, și-a fost condusă de către întemeietorul ei până la moartea acestuia (1885). „Albina” a fost urmată peste 2 ani de „Aurora” de la Năsăud, iar în anii următori de-o adevărată pleiadă de bănci și băncuțe, care au împânzit în curând toate orașele și orașele ardelenne locuite în parte de Români. Rolul acestor instituții în opera de ridicare culturală și economică a Românilor din Ardeal a fost covârșitor căci ele au dat Românilor primele lecții de economie și primele posibilități de înălțare economică. Din fondurile lor culturale au beneficiat toate școlile, bisericile și societățile culturale, iar prin creditele acordate plugarilor, au trecut în patrimoniul românesc zeci de mii de iugăre, cumpărate de țaranii români dela latifundiarii unguri.

Din fericire ideia cooperatistă în formele de atunci, a trecut și Car-

pații, odată cu dascălii ardeleni cari împânziseră toate centrele Vechiului Regat. Și unul dintre aceste fericite centre, a fost orașul Tg. Jiu și întreg ținutul Gorjului, unde Dl. I. Moisil, originar din ținutul Năsăudului, a înfăptuit primele unități cooperative. Ajuns profesor și director al Gimnaziului din Tg. Jiu, a înființat la 1897 prima „Societate de împrumut și păstrare „Cerbul“. Acționarii acestei societăți se compuneau dintr'un mare număr de învățători, câțiva poeți și câțiva profesori, iar statutele erau lucrate după statutele „Reuniunii de împrumut și păstrare din Ilva-Mare“, o comună fruntașă din ținutul Năsăudului, unde vărul întemeietorului era învățător și casier încă dela 1885. Iată dar, că și în ogorul cooperației, atât în Ardeal cât și în România liberă, primele brazde au fost trase tot de către învățători, cum lor li se datorește tot ce s'a făcut sănătos și statornic pentru pătura țărănească.

Între primii acționari dela „Cerbul“ găsim și pe învățătorul Gh. Dumitrescu din Bumbesti, un adevărat apostol al cooperației de atunci și până în zilele noastre. După îndemnul pornite dela „Cerbul“ învățătorii au început organizarea de unități cooperative în satele lor, astfel că în timp de 5 ani, Gorjul avea 16 unități cooperative.

Dintre acestea, e bine să relevăm banca populară „Gilortul“ din Novaci, înființată în 1902 cu 26 membri și cu un capital de 72 lei, care în timp de 8 ani a ajuns la 2500 de membri săteni, cu un capital de 2 milioane de lei.

Înființarea acestor societăți cooperative, în speță bănci populare, a fost precedată de-o frumoasă activitate culturală și artistică susținută de învățătorii inimoși, uneori cu concursul altor intelectuali înțeleghători și gata de jertfă pentru binele

poporului. Băncile populare n'au stânjenit, ci mai degrabă au promovat această mișcare culturală, ajutând-o cu fondurile lor culturale, și constituind adevărate nuclee de viață nouă. De aceea, pe la 1900, Ministrul Dr. C. Istrati, luând cunoștință de activitatea culturală a băncilor și societăților culturale din ținutul Gorjului, transformă aceste nuclee culturale în *cercuri culturale* și le estinde peste toată țara. Aceste *cercuri culturale*, reglementate apoi de marele Haret la 1902, sunt începutul cercurilor culturale învățătoresți, cari datează și azi, conținând ca un mijloc puternic pentru luminarea poporului și antrenarea învățătorilor în misiunea lor.

Învățătorul Gh. Dumitrescu, care se entuziasmase de mișcarea pornită, fu trimis întâi de Drul C. Istrati și apoi de către Haret, ca propagator al ideilor cooperatiste în mai multe județe din țară. Și ca unul căruia îi era în opera de ridicare a țărânilor, Spiru Haret se puse în fruntea mișcării pe care o reglementă prin legea din 1903. Proiectul de lege, lucrat de prof. universitar C. Stere, fu votat și publicat în Monitorul Oficial Nr. 288 din 28 Martie 1903. Reglementarea era absolut necesară, mai ales că încă din Sept. 1902, existau în toată țara 653 de unități cooperative, cu un capital de circa 3 milioane lei. Dar în fața mișcării cooperatiste din România stăteau greutăți imense, și numai perseverența și spiritul de jertfă al învățătorilor întemeietori au salvat-o dela un eșec sigur. Fără de această pârghie, forța morală a învățătorilor, mișcarea cooperatistă, de alifel ca și atâtea idei frumoase aduse de peste hotare, s'ar fi înneecat desigur în mocirla patimilor politice și în sărăcia și incultura păturei țărănești din România dinainte de război. La

aceste se adaugă și lipsa personalului specializat în partea socotelilor. Problema formării acestui personal s'a pus pentru întâia oară la congresul ținut la Focșani în 1904, și s'a admis propunerea care cerea înființarea unor școli de durată scurtă, ai căror elevi să fie recrutați dintre absolvenții merituosi ai școalelor primare. Și ca o urmare a acestei hotărîri, au luat ființă școalele modeste dela Dumbrăveni (Botoșani) la 1906, cea dela București în 1909, cea dela Tg. Jiu în 1910 și cea dela Tecuci în 1911. În 1913, Casa Centrală a Băncilor Populare înființează primele 4 școli de contabilitate și educație cooperatistă în următoarele centre: Comana, Tg. Bujor, Găești și Curtea de Argeș. Azi în România întregită avem 6 școli de acest fel: La Chișinău, Buzău, București, Craiova și Ludoșul de Mureș, plus „Academia Cooperativă” care funcționează pe lângă Academia de Co-

merț din București. Aceste școli au dat până azi circa 10.000 de contabili cooperatori, cari în 1929 au ținut un impunător congres la București.

Dar rolul acestor contabili cooperatori, în majoritatea cazurilor nu poate trece de cadrul strâmt al funcționarului pus într'un post cu răspundere limitată. Animatorii, conducătorii de fapt și propagatorii curentului cooperatist, vor trebui să fie și mai departe, ca și până acum, tot învățătorii, singurii factori hotărîtori în viața economică și culturală a satelor noastre.

De altfel actuala lege școlară, prin art. 119 al. f., cere învățătorului înființarea cooperativei școlare (exemplarul educativ din seria unităților cooperative), sub sancțiunea neadmiterii la examenul de gradul II.

ȘTEFAN TĂTARU

Învățător

CHESTIUNI DIDACTICE

X. Excursiunile școlare.

Învățătorii fac excursii cu elevii, dar cei mai mulți nu știu pentru ce le fac. Adică, știu un lucru: excursiile se fac pentru recreație și distracție, atât a învățătorilor, cât mai cu seamă a elevilor. Ori excursiile toate au un scop mai înalt; ele se fac ca să servească învățământului predat și să-l fortifice, — și ca să adune idei aperceptive pentru cel care se va preda în viitor. Deci excursiile se fac totdeauna cu scop de a folosi.

Voiu încerca să dau și aici unele indicații.

Când face o excursie, învățătorul să fie numai ochi și urechi.

Făcând excursie printr'o pădure, atragi atenția elevilor asupra copacilor: coroana lor, frunzele lor, trunchiul lor, forma lor. Arăți năzuința lor către lumi-

nă și cauzele pentru cari caută lumina. Crăcile rămase în umbră s'au uscat, au murit. Arborii umbriți de cei mai mari, au rămas mai mici, piperniciți, chirciți; s'au diformat în năzuința spre lumină. Coroana dinspre soare este totdeauna mai dezvoltată. Arăți punctele cardinale după mușchii de pe trunchi. De ce trăesc mușchii în umbră? Scoarța s'a sbîrcit și a crăpat din cauza vicisitudinilor vremii, întocmai ca la bătrâni, peste a căror față au isbit necazurile vieții.

Poți personifica copacul, punându-l să vorbească, să-și descrie viața, suferințele și bucuriile lui. Ce a putut vedea el în cursul vremii (cutare și cutare eveniment din viața locală a oamenilor). Furtunile cari i-au isbit creștetul, îndoindu-l să-l frîngă, ca și zilele frumea-

se de primăvară și vară, când frunzele lui zâmbiau vesele. Lupta lui pentru existență: căutarea luminii, întinderea rădăcinilor în căutarea apei și a hranei; nu și-a trimis rădăcinile în adâncimi, căci acolo nu pătrund agenții vegetațiunii. Deși el este un copac, a făcut cu toate acestea mult bine. Câte gângăni n'a adăpostit el în frunza și în scoarța lui împotriva vântului, ploii și a grindinei? Câte paseri nu și-au găsit scăparea în ascunzișul frunzelor lui, urmărite de prigonitori? Câtor oameni buni și răi, nu le-a oferit el, fără să aleagă, umbra lui, să se odihnească, să se răcorească de zăduful zilei? Sunt oameni cari au făcut în viețile lor mai puțin bine altora, decât acest copac. Dacă un copac face aceasta, ce pildă putem lua dela el?

Mergând mai departe prin pădure și întâlnind cu elevii o stâncă, aceasta ar putea povesti multe din viața geologică a pământului. Ea ar putea vorbi de cutremure, de călduri infernale ce a suferit în pantecele pământului, de apă și vântul care au măcinat-o la suprafață și i-au rotunjit formele, ar putea spune ceva despre vârsta ei, despre elementele ce au format-o și că a făcut și ea bine în viață, adăpostind animale și oameni ajunși în pericol și dând bucăți din trupul ei oamenilor ca să-și facă locuințe.

La fel ar putea povesti un izvor, un pârâu. Cum și-a luat naștere, cum adapă florile din calea lui, cum stămpără setea omului obosit și a animalelor fugărite de dușmani. Ce povești spune în murmurul lui de zi și noapte, cum se turbură în vremuri grele când e nevoit să rupă ce găsește în cale, să facă rău fără să vrea. Cum își limpezește undele în zile senine, pare că se bucură și el de viață liniștită și de facerea de bine pe care o îmbie plantelor și animalelor.

Dar un râu ar putea spune mai multe: Iată apa mea, pe care v'o dau vouă, au băut-o și părinții și strămoșii voștri; au băut-o și protopărinții voștri Romanii și Dacii. Aceeași apă o am și azi pe care am avut-o acum mii de ani. Eu plec încet

spre mare, udând câmpiile mănoase și adăpând sate și orașe nenumărate. În drumul meu lin mă ridic în aburi și mă reîntorc la origină, ca să-mi repet faptele mele bune. Tu, copile, faci acest lucru, repeți în fiecare zi și an binele tău pentru alții?

Mergând înainte printr'o pădure, atragi atenția copiilor asupra configurației geografice, dând explicație acestor formațiuni.

Un pisc pleșuv de munte ce n'ar putea povesti? Tot la fel o prăpastie adâncă, o peșteră, o grotă.

O câmpie cu arături și sămănături, o livadă cu pomi roditori, o coastă cu vie ar putea spune multe și ele. Pământul este în veșnică luptă, într'o uriașă acțiune de a se schimba și a-și recăștiga ceea ce a pierdut, ca să dea mereu hrană plantelor ce îl acoper și-l împodobesc și cari îi dau viața. Plantele spun: Iată cât de bun e pământul; el ne hrănește ca să putem și noi hrăni la rândul nostru pe alții. Noi îi suntem recunoscătoare; frunzele noastre și petalele noastre curate și frumoase, când ne părăsesc, le dăm lui; iar corpul nostru, când murim, tot lui îl dăm, căci din el ne-am zămislit, el este mama noastră.

În altă excursie se atrage atențiunea elevilor asupra arăturilor, cum sunt făcute și cum ar trebui să se facă.

Geometria făcută în clasă, folosește prea puțin dacă nu faci măsurători de locuri pe câmp, în cadrul excursiilor.

Geografia în cl. II primară se face în mijlocul naturii și numai după aceea te ridici la facerea hărților și-la descrieri.

O ruină de pe hotar vorbește elevilor din istorie.

O conformație strategică a unui colț de pământ, arată prin asemănare, așezarea lui Mihai Viteazul când a bătut pe Turci sau a lui Basarab când a bătut pe Carol Robert.

Trecând pe o câmpie, cauți și înveți în câteva excursii, plantele medicinale, plantele veninoase, florile, ierburile. Întregitură cu aceasta, atrag atențiunea

învățătorilor asupra tratatului „Învățământul despre natura” de Apostol Culea, în care vor găsi multe amănunte interesante și folositoare.

Intr'o pădure înveți să cunoști arborii.

Cunoașterea solului de pe hotar se învață în cadrul unei excursii. Făcând cu hârlețul o săpătură mai adâncă, se cunoaște solul și subsolul.

Multe din animalele sălbatice se pot cunoaște, stând cu elevii la pândă în amurgul unei seri de vară, când ies la pășune.

Un oraș vizitat seara, iluminat și cu vitrinele lui luxoase, cu palatele, străzile și tot confortul lui, arată civilizația omenească. O fabrică: progresul. O salină, o mină de cărbuni, de fier etc. arată greutatea cu care se scot acele minerale din adâncuri și fac pe copil să prețuiască mai mult rodul muncii.

Cred că ajunge.

Cartea din care învață mai întâi copilul este natura. Numai după aceasta vine cartea din școală.

Deci să se facă excursii scurte, dar dese și cu scop bine determinat.

XI. Monografia școlară.

Monografia școlii primare, deși nu poate fi privită ca problemă pur didactică, totuși își are rostul ei de preocupare dascălească și urmează să fie luată în programa analitică a școlii normale cel puțin ca subiect de îndrumare. Monografia unei școli primare, așa mică cum poate fi ea și așa de îngustă, dacă o privim prin prisma problemelor generale de cultură ale unui neam, formează totuși, temelie istoriei noastre culturale. Ea este istoria culturală a unui sat și cultura unui sat este a învățătorului; deci lui îi revine mai cu seamă dreptul sau datoria de a fi pregătit să scrie monografia școlii. Căci cine este mai mult legat sufletește de școală, decât învățătorul?

Scopul monografiei nu e numai ca să arate realizările binefăcătoare ale școlii

pe urma unei frământări de fiecare zi și de an de an, ci și să trezească conștiința satului asupra importanței ce o are școala în viața sa și să-i inspire încredere în forțele proprii, apoi să statornicească legătura sufletească a sătenilor cu școala lor și să le câștige încrederea, dragostea și stima față de slujitorii ei, ca să o iubească și să o ajute cu drag.

Deci învățătorul care scrie monografia școlii sale își servește direct scopurile ideale ce urmărește prin munca sa. De aceea, scrierea monografiei școlare merită să fie considerată ca o problemă didactică și profesorul de pedagogie, împreună cu cel de istorie, ar putea da în 2—3 ore suficiente îndrumări normaliştilor, stărnindu-le interesul pentru această problemă. Monografia socială pe care va scoate-o în curând Dl profesor D. Gusti și care n'ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă școlară, va da și ea ample îndrumări privitoare la mijloacele ce trebuie să întrebuițeze și problemele pe cari să le îmbrățișeze, când începe să scrie monografia.

Deocamdată încerc să schițez un plan pe care-l găsesc suficient în împrejurările de azi. Învățătorul îl va putea schimba sau amplifica după împrejurările locale.

Planul unei monografii școlare.

Ceva despre istoricul satului.

Inceputurile școlii.

Cauzele care au determinat acele începuturi.

Desvoltarea școlii în cursul vremii. Ce s'a învățat și cum s'a învățat în cursul timpului.

Portretele dascălilor vrednici; aceasta după însemnările rămase și după tradiție.

Seria dascălilor, arătându-se ce pregătire aveau, de când până când au servit, plata lor, și ce amintiri se păstrează despre ei în memoria satului. Fotografii de-ale lor.

Localul școlar dela început și până azi, confortul interior și jertfa adusă pentru acesta. Fotografii ale localurilor.

Binefăcătorii școlii (date biografice și fotografii).

Momente importante din viața școlii.

Ce influențe binefăcătoare a avut școala asupra satului. Aici încap material mult și variat, care să îmbrățișeze toți ramii de ocupație, locuințe, gospodărie, mentalitate și în sfârșit tot ce formează cultura și civilizația satului, observându-se la această descriere principiul cultural-istoric.

Un tablou sinoptic în care să se arate, întrucât se poate, statistica populației, statistica elevilor și statistica analfabeților din 10 în 10 ani.

Biblioteca școlară, când s'a înființat, cum a sporit și cum a fost cetită.

Biblioteci particulare rezultate din propaganda școlii. Biblioteci de ale copiilor.

Ce ziare și reviste se cetesc în sat.
 Producțiuni școlare. Coruri.
 Excursiuni școlare mai mari.
 Jocurile copiilor. Folclorul lor.
 Alte organizații culturale în legătură cu școala.

Activitatea culturală extrașcolară a dascălilor.

Grădina școlară și teren de experiență. Ce s'a lucrat și ce influență a avut asupra sătenilor.

Starea actuală a școlii.

Cum privește poporul pe învățători în asemănare cu alți intelectuali ai satului.

Probleme de viitor ale școlii.

Istoricul școlii de copii mici. Rezultatele acesteia.

N. BEMBEA

P A G I N A J U R I D I C Ă

Invățător. — Transferare. — Ordinea de Preferință. (Art. 124, 125 și 126 L. Inv. Primar).

Transferare. — Invățător. — Aceiași localitate. — Se aplică aceleași norme ca la transferare din altă localitate.

Cerere de transferare. — Avizul Inspectorului. Lipsa lui. — Nu conduce la respingerea cererii (Art. 126 L. Inv. Primar).

Invățător superior. — Este cel mai mare grad în învățământul primar. (Art. 115 Legea Inv. Primar modificat la 7 Martie 1932).

Invățător. — Cerere de transferare. — Modificarea situației petiționarului după depunerea cererii. — Se are în vedere situația din momentul rezolvării ei.

a) Deși transferarea se cere la o școală primară din aceeași localitate, Ministerul este obligat asemenea să respecte ordinea de preferință arătată în art. 126 din L. Inv. Primar, — fiindcă dreptul

Ministerului de a admite sau nu cererea după cum va crede de cuviință, se înțelege numai în cazul când se găsește înaintea unei singure cereri de transferare, a cărei oportunitate, întemeiată pe interesul școlii, sau alte considerațiuni, o poate singur aprecia, — nu și în cazul când se găsește în fața unei competițiuni multiple, când are să cântărească drepturile și vocația fiecărui solicitant, situație în care dreptul fiecărei concurent, limitând pe al celuilalt, restrânge și libera apreciere a Ministerului.

b) Deși art. 126 din L. Inv. Primar pune o primă condiție pentru transferare: avizul Inspectorului primar respectiv, — dacă acest aviz lipsește, nu este locul a se face vre-o vină solicitantului, el neputând face altceva decât să prezinte cererea în timp util, neavând nici o posibilitate să constrângă Inspectoratul să se pronunțe.

A decide altfel ar însemna că refuzul sau neglijența acestui organ să poată

produce prejudicii părții, pentru care ar lipsi orice sancțiune.

c) Art. 115 din L. Inv. Primar, modificat prin legea din 7 Martie 1932 împarte pe învățători, în trei categorii: învățători titulari, superiori și suplinitori cari reprezintă grade în învățământ, fiindcă dacă noțiunea de grade n'ar fi rămas în textul noii legi din 1932, n'ar mai fi posibilă aplicarea art. 126 a legii din 1924.

De altfel noul text prevede desființarea unor grade ca: învățători definitivi de gradul al II-lea, de gradul I astfel că aceste grade desființate au fost înlocuite cu acestea noi fiindcă dacă noțiunea de grad cu atribuții generale n'ar rămâne, s'ar desființa criteriul din art. 126 ce s'a păstrat prin noua lege și care creiază o prioritate de transferare întemeiată pe noțiunea de grad.

d) Deși reclamanta în speță a obținut gradul de învățătoare superioară, care este cel mai înalt grad în inv. primar — la 7 Aprilie, câteva zile după termenul de 1 Aprilie, până când se pot depune cererile de transferare, totuși Ministerul era obligat să țină seamă de gradul reclamantei, întrucât tablourile se lucrează de Inspectorate între 15—30 Aprilie, iar aprobarea s'a dat de Minister în August 1932, când reclamanta obținuse gradul de instituitoare superioară, ceea ce Ministerul cunoștea la această dată.

Curtea de Apel București S. V, 9 Martie 1933. Dec. Nr. 62 din 9 Martie 1933. Pand. săpt. Nr. 18, 19 din 24 Iunie 1933.

Observare: Jurisprudența aceasta privește textul legii din 1924.

C. I.

C R O N I C A

ȘCOALA, IZVOR DE DRAGOSTE. —

Învățământul este o meserie, căci se poate învăța, pe când educația se consideră artă, căci ea cere anumite dispoziții interne.

Principalele manifestări ale educației se pot cunoaște numai în formele externe care nu se pot învăța, ci numai imita. Fundamentul este iubirea, care are ceva din parfumul floarei.

Rolul dragostei în educație este imens, căci fără această iubire de carieră și munca școlară, tot ce facem este sec și șters, îi lipsește acel suflu care-i dă căldura și însuflețește rodul muncii noastre.

Scopul nostru este să-i facem mai buni pe oameni, dar mai întâi se cere ca și noi să fim pătrunși de această bunățate.

Învățătorul trebuie socotit ca un conducător al muncii culturale, nu un supraveghetor. În atelierul lui vor intra, vor privi, îl vor lua model în toate acțiunile vieții lor, copiii.

Aci va învăța copilul, căci scopul vieții este munca care cuprinde în ea tot rostul și toată fericirea pământescă.

Învățătorul satului va trebui să alunge din școală bățul care este semnul răbiei și al fricii și semnul că cel sărac ajunge la învățătură numai prin suferință.

Veniți la mine copii, în numele dragostei; eu nu mă uit ce are tatăl vostru, eu doresc ca fiecare să fie sărguitor și de omenie.

Iubirea duce la disciplină fără constrângere.

Toată dorința de a-i învăța să scrie, să citească, să socotească, fără să le trezești dorința de a fi activi, de a traduce ideia în faptă, totul va fi zadarnic.

Să mergem la școală și să începem munca noastră în numele iubirii de oameni!

INVĂȚĂTORII ȘI LUCRĂRILE PRACTICE. — Odată cu sosirea primăverii membrii corpului didactic primar au o-

bligația să înceapă lucrările practice în grădina școlii și în câmpul de experiență.

Dorim să nu rămână o palmă de pământ în jurul școlii necultivată: să nu lipsească ronduri de flori, straturi cu legume, pomi fructiferi, arbori de ornamentație, iar câmpul de experiență să se lucreze astfel, ca să fie model pentru săteni.

Altădată în foarte multe sate din Ardeal se găseau școli de pomi susținute de comună. Ele au fost părăsite și vinovați sunt și învățătorii, alături de conducătorii comunelor, că nu au reluat imediat după războiu această activitate atât de prețioasă pentru locuitori.

Acolo unde au fost școli de pomi se va cere comunei să ia măsuri să fie îngrădit locul și să se înceapă pregătirea terenului. Pentru a se putea câștiga timp, se pot cumpăra puieți, care peste câțiva ani pot fi altoiți și vânduți apoi țărănilor.

O altă problemă care trebuie să preocupe pe fiecare învățător și căreia să-i dea toată atențiunea este plantarea locurilor degradate. Camerele agricole dau arbuștii necesari, iar învățătorul cu ajutorul elevilor poate să planteze un număr mare. Se va salva astfel cât mai mult teren, iar satul va avea în timp de câteva zeci de ani adevărate păduri de salcâmi, care prin mirosul lor primăvara vor înbalsama aerul și vor da hrana albinelor.

Sărbătoarea sădirii pomilor prin stăruința învățătorilor se poate transforma într-o adevărată propagandă pentru pomărit, de aceea ea trebuie pregătită cu săptămâni de zile mai înainte, nu trebuie să se marginească la sădirea unui pom, la o cuvântare, un cântec și o poezie. Numai procedând astfel vom trece de la faza vorbelor la cea a faptelor.

Toți învățătorii au obligația să conducă astfel munca copiilor, încât ei să iasă cu o dragoste accentuată pentru agricultură, nu cu tendința de a fugi din sat și a veni la oraș ca să se facă domni. În realitate domnia pe care o urmăresc ei

este egală cu șomajul, devenind astfel elemente neproductive ale societății.

MANUALELE DIDACTICE DE CURS PRIMAR. — Ministerul Instrucțiunii a numit următoarele comisii pentru cercetarea și aprobarea manuscriselor de manuale didactice de curs primar:

Abecedare: I. Popescu, președinte; Teodora Nicolae și C. Dimitriu, membri.

Gramatică: Scarlat Struțeanu, președinte; Eugenia Orghidan și Augusta Ștefanu, membre.

Citiri: I. G. Marinescu, președinte; Nelli Strugurescu, Natalia Valeriu și Ștefan Jienescu, membri.

Geografii: N. Gheorghiu, președinte; Alexandrina Dumitrescu și Cazan, membri.

Aritmetici: Lucia Costin, președintă; Ștefania Teodoru, Lelia Popescu și Ana Alteniș, membre.

Desen-caligrafie: Teodora Nicolae, președintă; Petrescu-Dragoe și P. Nicolaescu, membri.

EDUCAȚIA RELIGIOASĂ ÎN ȘCOLILE PRIMARE. — Ministerul Instrucțiunii a fost informat că unii preoți, delegați de organele administrative bisericesti să predea religia în școlile primare, neglijează această îndatorire, iar alții nu dau destulă atenție predării materiei prevăzută în programa de învățământ, astfel că educația religioasă în școală, slăbește. Ministerul a trimis un ordin circular inspectorilor și revizorilor școlari, prin care le pune în vedere ca, în controlul pe care-l fac, să dea toată atenția asupra chipului cum se predă învățământul religios, acesta având o deosebită importanță pentru educația morală a copiilor.

Organele de control vor semnala Ministerului toate neglijențele și abaterile ce vor constata spre a se putea lua măsurile necesare.

VENITURILE ADUSE FRANȚEI DE MONT-BLANC. — Ziarul „Patria” din Cluj publică săptămânal un buletin tu-

ristic redactat de dl Valeriu Pușcariu. Reținem din el următoarea informație: O statistică recentă arată că Mont-Blancul e vizitat anual, în medie, de 410.000 turiști francezi, de 275.000 turiști italieni și 310.000 elvețieni. Dacă se socotește o cheltuială medie de 250 franci de turist pentru călătorie, găzduire și hrană, se ajunge la rezultatul că Mont-Blancul aduce anual un venit de 250 mil. franci francezi.

S. R. LAYCOCK a adresat la 167 învățători din Canada un chestionar prin care le cerea să enumere turburările de comportare, observate la copii. În mod general, învățătorii întrebați au accentuat: violarea regulilor școlare, infracțiunile la morala curentă și revoltă împotriva autorității. Aprecierea igienistilor este însă cu totul contrară a acestor păreri. De unde nevoia ca învățătorii să-și completeze formația pedagogică prin cunoștințe serioase de igienă mintală. (*An. Psychol.* 35—1934, p. 807).

I. BROEDERS în lucrarea sa „*Le dessin dans l'enseignement et dans l'éducation*” (Desenul în învățământ și educație), apărută la Anvers în 1934, caută să arate legătura dintre desen și celelalte materii de învățământ, făcând din el un mijloc de formație culturală în grădiniile de copii și școala primară.

În primul stadiu, desenul servește la ilustrarea povestirilor și la fixarea grafică a obiectelor ce interesează, pentru o mai bună cunoaștere. Pe stadiu al doilea desenul se autonomizează, însă păstrează contactul cu restul materiilor de învățământ. Dacă se desenează de ex. o frunză sau o floare, nu trebuie să se neglijeze chestiunile ce se pun în legătură cu creșterea, conformația și dispariția acestora.

În sfârșit, pe ultimul stadiu, desenul devine abstract, schematic, tinzând la reprezentarea grafică a obiectelor în vederea unei mai bune prinderi și determinări.

Lucrarea prezintă interes deoarece ea învederează din nou organicitatea învățământului și strânsa dependență dintre materiile de predat.

H. B. REED se ocupă într'un studiu din „*The Journal of Educational Psychology*”, 1935, Dec. de o seamă de experimente făcute în legătură cu legea efectului în învățare. Acestei legi i se dau de obicei două înțelesuri. Ea înseamnă întâi că evaluarea (considerarea) consecințelor unei reacțiuni (comportări) modifică (sau schimbă) această reacțiune în direcția tendinței dominante a organismului. În a doua ei semnificație, legea efectului învederează că reacțiunile organismului, urmate de satisfacție, se întăresc, în vreme ce reacțiunile urmate de nesatisfacție slăbesc. După o altă formulare, legea efectului în semnificația a doua învederează faptul că plăcerea întipărește reacțiunea bună, iar neplăcerea elimină reacțiunea rea. Sau după Thorndike — cel ce a stabilit întâia oară această lege — plăcerea și neplăcerea acționează asupra conexiunilor psihice care produc reacțiunea, slăbindu-le în caz că sunt urmate de neplăcere și întărindu-le în caz că sunt urmate de plăcere.

Reed încearcă să vadă experimental dacă învățarea este posibilă pe o cale diametral opusă, adică prin pedeptirea reacțiunilor bune și recompensarea reacțiunilor rele.

În urma cercetărilor întreprinse cu o seamă de labirinte, ajunge la concluzia că e mai bine să se susțină că plăcerea și neplăcerea, sau satisfacția și disatisfacția ca atare, nu au de a face cu întărirea sau slăbirea reacțiunilor. Aceasta nu însemnează că plăcerea și neplăcerea nu au legătură cu învățarea. Dimpotrivă, a pedepti reacțiunile bune și a recompensa pe cele rele e mai bine decât a nu da nici o pedeapsă sau recompensă.

Acest lucru se datorește în parte faptului că experiențele afective puternice fac pe om mai vioiu și îi măresc astfel puterea de învățare, iar plăcerea și ne-

plăcerea servesc mai curând ca mijloace care selecționează răspunsurile sau reacțiunile ce duc la scop. Dacă cel ce învață, descoperă că pedeapsa sau calificativul „rău” este semnul reacțiunilor corecte, el își selecționează imediat reacțiunile și mișcărilor în acest sens. Iar ceea ce e mai important în ce privește plăcerea și neplăcerea nu e calitatea afectivă a acestora, ci interpretarea lor în funcție de scopul urmărit. Dacă e așa, atunci învățarea nu este deloc efectul fiziologic al satisfacției sau disatisfacției, ci mai curând rezultatul interpretării acestor calități afective.

Precizarea aceasta merită atenție din partea celor ce se interesează de problemele învățaturii și ale Psihologiei educației.

D. T.

ATITUDINEA COPIILOR față de corpul propriu și al altor copii. — Într-o școală maternă a fost observată atitudinea copiilor față de corpul propriu sau față de al celorlalți copii în momentul când erau complet desbrăcați. Nu se remarcă nici un sentiment spontan de pudoare. Conștiința diferenței între sexe există, nu se atribuie de către copii nici o însemnătate deosebită anumitor caractere anatomice primare. Diferențele atitudinilor de „tabu” sunt produse ale creșterii în familie.

M. B.

COPIII ȘI ANIMALELE. — A. M. Krüger în Zeitschrift f. angewandte Psychologie (1934) publică un studiu asupra comportării copilului față de animale. Numai spre vârsta de 6 luni începe copilul să perceapă animalul: îl apucă, îl pipăie ca pe orice alt lucru. Dela 11 luni îl consideră ca pe ceva special, reacționând pozitiv sau negativ față de el. Cu începere dela 3 ani, copilul tratează animalul ca pe o ființă vie, luând atitudine deosebită față de el, după sex. Băieții privesc animalul dintr'un punct de vedere mai mult practic, fiind atrași de performanțele lui. Fetele, dimpotrivă, se apropie de animal cu tandrețe și dragoste. Cu cât animalul se pretează mai

mult la joc, cu cât are mișcări mai familiare, cu atât va deștepta mai mult interes la copil. Teama unor copii față de animale se poate schimba prin obișnuință într-o atitudine pozitivă.

GÂNGĂVITUL ȘI CONSTITUȚIA FIZICĂ. — Mai mulți cercetători americani au studiat raportul dintre gângăvit și trăsăturile fizice acestea din urmă după tipologia lui Kretschmer. Cercetarea s'a făcut asupra a 47 gângăvi adulți și 128 indivizi normali. Rezultatul acestor cercetări arată că majoritatea gângăvilor, în comparație cu indivizii normali, cad în categoria „leptosomilor” (uscățiilor) și a leptosomilor cu tendințe atletice (76%), iar restul se distribuie în categoriile atleticilor, picnicilor (grășilor) și displasticilor. De aici se poate vedea că există un oarecare raport între gângăvit și constituția fizică.

M. B.

MERSUL LA COPII. — După părerea lui Hrdlicka, mersul pe patru labe întârzie mersul normal al copilului. O cercetare americană, făcută asupra a 217 copii care s'au folosit de acest fel de locomotie, arată că mersul în picioare al acestor copii se produce la o etate medie normală (un an).

M. B.

CE VOR SĂ ȘTIE COPIII. — Din cronica unei reviste franceze spicuum întrebările pe care copii dela o școală franceză ar dori să le vadă tratate într'o revistă pentru școlari: a) Aș vrea să se discute despre amicitia dintre fete și băieți. b) Aș vrea să se discute despre camaraderie. c) Avem dreptul să ucidem animale? d) Au femeile dreptul la vot? e) Aș vrea să ni se explice ce suntem noi. f) De ce stă scris pe închisori în Franța: Libertate, Egalitate, Fraternitate? g) De ce un băiat ar dori să însotească o fată, iar o fată nu vrea să însotească un băiat? h) Ce este francmasoneria? i) Ce este filosofia? j) Oamenii care nu sunt de aceeași rasă, nu sunt la fel la sânge și gândire? Acestea sunt câteva din întrebările atât de frecvente la 12—14 ani, din Franța și din toată lumea.

M. B.

ANALF. IN FRANȚA. — Un cercetător dă într-o revistă franceză proporția analfabeților și semi-analfabeților, după diferite departamente (județe) din Franța: 28% în Gironde, 26,2% în Hautes-Pyrénées, 38,7% în Lande și 49,5% în Basses-Pyrénées. Pentru noi e surprinzător să găsim procent așa de ridicat de neștiutori de carte, în Franța.

SIMBOLURILE LA COPIII. — Capacitatea intuitivă a copiilor este mai mare decât a adulților și se apropie de a primivilor prin puterea de recunoaștere a simbolurilor. În Zeitschrift f. päd. Ps. (1934) se citează cazul unui copil, care a recunoscut pe aripile unui fluture *Parasemia plantaginis*, un desen în formă de svastică (cruce încârligată). Acest fluture este bine cunoscut în știință și a fost descris de mai mulți savanți, fără ca vreunul să fi observat svastica pe aripile lui.

M. B.

SUCCESE ROMÂNEȘTI PESTE HOTARE. — S'a prezentat la Paris, în seara de 13 Martie a. c. „Oedip”, operă muzicală datorită lui George Enescu.

Această operă, considerată de cercurile muzicale franceze ca o lucrare de o valoare excepțională, a fost transmisă de postul de radio Paris și retransmisă de postul de radio București. Așa dar zeci de mii de persoane au avut prilej să admire noua creațiune a lui George Enescu. Critica muzicală franceză consacră pagini cu cele mai elogioase aprecieri asupra acestei lucrări.

Cu acest prilej amintim cititurilor că George Enescu s'a născut în Liveni (jud. Dorohoi) 1881. A studiat întâi la Viena și după ce Carmen Sylva a avut prilej să-l asculte, l-a luat sub înalta sa protecție și l-a trimis la studii la Paris. La 16 ani a creiat prima bucată muzicală: *Poema română*, care a făcut senzație în lumea artistică pariziană. Astăzi lucrările lui Enescu cuprind numeroase simfonii, suite, sonate, fantezii muzicale. „Oedip” încununează activitatea sa de creator artistic.

E locul să amintim că în timpul marelui războiu George Enescu a revenit în țară și a cutreierat spitalele, mângâind răniții cu cântările sale dumnezeiești.

Toată recunoștința noastră marelui maestru, pentru prestigiul pe care-l adaugă României.

D. G.

GEORGE COȘBUC ÎN ITALIENEȘTE. — D-ra Lucia Santangelo și-a trecut doctoratul la Universitatea din Roma cu lucrarea: „Giorgio Coșbuc nella vita e nelle opere”. (86 pag.). Se dau date biografice, se caracterizează opera și se fac interesante comparații cu literatura italiană (Carducci).

Asemenea lucrări, la care se angajează tinere elemente din elita intelectuală a Italiei, sunt menite să sporească legăturile de simpatie și fraternitate între noi și Italieni. De aceea nu putem îndeajuns mulțumi celor care prezintă pe scriitorii noștri mari și dincolo de granițele României.

PANAIT CERNA ÎN ITALIENEȘTE. — Di Marcello Camilucci și-a trecut doctoratul la Universitatea din Roma cu lucrarea: „La vita e l'opera de Panait Cerna” (168 pag.).

EXPOZIȚIE ROMÂNEASCĂ ÎN NORVEGIA. În prezența regelui Haakon și a principelui moștenitor s'a deschis la Oslo o expoziție românească conținând obiecte de artă populară, de viață țărănească, de arhitectură și de turism. Expoziția a făcut o deosebită impresie și presa norvegiană o consideră drept cea mai interesantă și mai frumoasă expoziție dintre toate câte au avut loc în capitala Norvegiei în ultimii ani.

BASMELE ROMÂNEȘTI ÎN LIMBA FRANCEZĂ. — D-na B. Nortines a publicat în limba franceză c „Culegere de basme și legende românești”. E al doilea volum de basme românești pus la dispoziția publicului francez. Primul, „Contes roumains” se datorește d-lui Prof. Iorga.

Presa parisiană a primit basmele noastre cu elogii și pentru Dna B. Nortines și pentru Români.

CĂRȚI — REVISTE

DIMITRIE GOGA: *Pedagogul Vasile Gr. Borgovan.*

În „Biblioteca Învățătorilor“ editată de cunoscuta revistă „Satul și Școala“ din Cluj, a apărut recent o impresionantă carte de reîmprospătare a memoriei unui profesor și pedagog prea de vreme și prea pe nedreptul uitat: V. Gr. Borgovan, numele căruia e legat de o seamă de opere pedagogice și instituții școlare însemnate atât din Transilvania, cât și din Vechea Țară. După cum amintește în prefață d. D. Goga: „În învățământ V. Gr. Borgovan trebuie socotit ca un precursor, despre care nu s'a spus tot binele care se putea spune“.

În cărticica menită să întregască biblioteca învățătorului, pentru care se scriu așa de puține cărți, într'adevăr bune, d. Goga completează o parte din binele acesta ce nu s'a spus, urmărind în 9 capitole evocatoare, viața și activitatea pedagogului și profesorului V. Gr. Borgovan, ale cărui cărți școlare scrise în colaborare cu Odobescu sau cu G. Ionescu-Gion, au constituit o podoabă a genului, și ale cărui lucrări pedagogice au fost și sunt încă mult răspândite și cetite.

În sfârșitul cărții se publică lista celor 30 de lucrări ale pedagogului ardelean, care ca și atâția dintre înaintașii săi, a trecut munții și a contribuit la pregătirea și realizarea unității sufletești dintre Români de pretutindeni. Volumul costă 30 lei și poate fi comandat la Administrația revistei „Satul și Școala“, Cluj, Str. Bob 13¹).

(„Patria“ din 28-II-1936).

I. SIMIONESCU: *Polonia* (Bibl. Cunoștințe Folositoare, Seria C, Nr. 60). Edit. „Cartea Românească“. Prețul 8 lei.

Cunoașterea vecinilor noștri este o obligație de ordin național și politic.

Viața Statului vechiu polonez se împletește și cu trecutul neamului nostru.

¹) Lei 25 pentru abonații revistei „Satul și Școala“.

Războaiele care s'au purtat de către Domnia Moldovei contra Polonilor, năvălirile lor pe pământul românesc, legăturile de prietenie de mai apoi și influența lor culturală asupra boierilor moldoveni sunt tot atâtea chestiuni care ne interesează și care e bine să le cunoaștem cât mai amănunțit.

În această scurtă monografie, dl Prof. I. Simionescu ne înfățișează aspectul fizic, economic și industrial al Poloniei, apoi în câteva capitole se stăruie asupra trecutului, asupra populației ei și a vieții intelectuale. Totul e prezentat în linii mari, dar prin felul de expunere al D-sale ne dă o icoană limpede a vecinei noastre dela Nord-Vest, țară renăscută în urma marilor prefaceri provocate de războiul mondial.

Din datele asupra vieții economice, înțelegem marele efort pe care-l face populația acestei țări pentru a se ridica pe scara valorilor economice, îmbunătățindu-și agricultura și mărindu-și exportul. Stăruința ei ar trebui să fie un îndemn pentru noi care avem resurse naturale cu mult mai bogate decât Polonia și un climat care e de atât folos unei activități agricole mai întinse.

Broșura aceasta este de mult folos învățătorilor pentru predarea cunoștințelor geografice și îmbogățirea culturii lor generale.

C. I.

CĂPITAN M. ZAPAN: *Gazele otrăvitoare, întrebunțate în războiu.* (Bibl. Cunoștințe Folositoare, Seria D, Nr. 25). Edit. „Cartea Românească“. Prețul 8 lei.

E sigur că războiul care va fi mai curând sau mai târziu, va fi un războiu în care gazele otrăvitoare vor avea un rol foarte mare. În acest războiu populația civilă va avea egal de suferit ca și militarii pe front, căci distrugerile care vor urma pe calea aerului și prin gaze, vor fi atât de mari, încât apărarea contra lor se va putea face numai dacă întregă populația unei țări este perfect instruită în vederea acestui groaznic de-

zastru pe care conducătorii Statelor se luptă să-l evite.

Broșurica aceasta are acest mare rol de a pune la îndemâna tuturor un mănunchiu de cunoștințe folositoare. Intellectuali satelor ar trebui să se instruiască cei dintâi, ca să poată fi de folos și altora pentru ceasul de mare primejdie.

A ne pregăti pentru orice eventualitate este obligația poruncitoare a zilelor de astăzi. Țara noastră dorește pacea, dar dacă ea va fi atacată, este obligată să-și apere hotarele și vieța ei de astăzi. C. I.

BIBLIOTECA ȘCOLARĂ, despre care s'a scris în revista noastră cu prilejul apariției fiecărui volum, ne dă de astă dată al doilea volum din opera lui Eminescu, conținând toate poeziile pe care trebuie să le cunoască elevii cursului superior.

Ceea ce fac conducătorii „Bibliotecii Școlare”¹⁾ este cu mult mai mult decât o simplă culegere de pagini alese. Prin introducerea care precedează fiecare volum, prin comentarii și explicații potrivite, ei fac o adevărată operă pedagogică. Punând la punct fiecare bucată prin confruntarea cu originalul sau cu cea mai îngrijită ediție, ei fac adevărata operă științifică, pentru care merită toată recunoștință.

Prețul extrem de redus (20 lei exemplarul) va favoriza desigur răpândirea acestei bune biblioteci. D. G.

N. IORGA: *Oameni cari au fost*. Vol. III. Ed. Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II”, 474 pag. 90 lei.

Portretul n'a cunoscut în literatura românească pagini mai desăvârșite decât acelea pe care le cuprind cele trei volume ale d-lui Prof. N. Iorga: *Oameni cari au fost*. Din toată drama vieții omenești ochiul înțelegător al autorului a desprins ceea ce fiecare a avut mai caracteristic. Fiecare frază a celor peste două sute cîn-

cizeci de portrete din vol. III (și-n celelalte două la fel) este atât de cuprinzătoare, încât poate suplini pagini întregi de biografie obișnuită. Multe portrete le vezi sau le-ai dori, înscrise pe piatră.

Rar lectură mai instructivă și mai interesantă pentru aceia dintre noi și mai ales pentru tinerii buni, care vor să vadă câtă trudă a fost înaintea lor.

Nu putem încheia aceste prea puține rânduri fără să remarcăm partea deosebit de însemnată pe care dl Prof. N. Iorga a rezervat-o în această imensă frescă a neamului, Românilor din Ardeal, din Bucovina și din Basarabia. D. G.

LUCREȚIA CARANDINO - PLATAMONA: *Carmen Sylva*, Edit. Universul, 312, pag. 100 lei.

E o privire asupra vieții și operei Carmen Sylvei, cu prilejul împlinirii a 20 ani dela moartea sa. Autoarea, profesoară de limba română, a lucrat cu pricepere și pasiune această carte, care strânge la un loc multe date interesante din viața neuitatei regine și multe pagini valoroase din opera sa. Se dau în „Antologie” cele mai frumoase bucăți din opera Carmen Sylvei atât în limba germană, cât și în limba română, traduceri făcute de Eminescu, Coșbuc, O. Goga. Șt. O. Iosif, Maria Cunțan, etc. Volumul „Carmen Sylva” ar trebui să se afle în toate bibliotecile școlare. D. G.

DIMITRIE STRĂHIESCU: *Calistrat Hogaș*. Vieța și opera lui. Cartea Românească. 124 pag. 40 lei. În căutarea literaturii bune, autorii de manuale didactice au făcut târzia descoperire a lui Calistrat Hogaș pe care l-am văzut în ultimii ani recomandat cursului superior din școlile secundare. Reabilitarea e mai mult a școlii decât a scriitorului căci opera lui Calistrat Hogaș are de multă vreme cercul său de admiratori. Alături de Bucura Dumbravă și de Mihail Sadoveanu, Calistrat Hogaș e un desăvârșit artist al frumusețelor munților. Din orice punct de vedere ai judeca opera sa, rămâi mulțumit: fantezia e caldă, miș-

¹⁾ Profesorii J. Byck, I. Crețu, Al. Graur, N. I. Rusu, Gh. Șerban și S. Struțeanu.

cătorie și cuceritoare, stilul e plin de violențe și humor, fraza e de o armonie încântătoare iar limba sa, atunci când vrea să redea particularitățile graiului moldovenesc, pune pe Calistrat Hogaș alături de Ioan Creangă.

Pentru o mai bună înțelegere a operei acestui scriitor, d. Dimitrie Străhiescu ne dă acest studiu asupra lui Calistrat Hogaș, cu amănunte interesante din viața sa de profesor și cu exemplificări din opera sa, inteligent alese. Studiul cuprinde și o excelentă conferință a lui Calistrat Hogaș despre „Petrecerile la țară”.

Opera lui Calistrat Hogaș e cuprinsă în volumele: In Munții Neamțului, Amintiri dintr'o călătorie și Duduia Marieta. D. G.

SOCIOLOGIE ROMÂNEASCĂ. *Director D. Gusti.* An. I Nr. 1, 2, 3 (Ianuarie—Martie) 1936 Edit. Institutului Social Român. Abonamentul 150 lei. Adm. București. Piața Română 6, etaj III.

Revista aceasta vine să completeze activitatea desășurată de mai bine de 10 ani de zile de către Institutul Social Român și revista Archiva pentru reforma socială. Dacă aceste două Institutii sau adresat în bună parte intelectualiilor de marcă, revista de față are menirea să se adreseze unei pătri cât mai largi, care poate fi de folos pentru adunarea materialului, pentru răspândirea metodelor de cercetare, pentru creerea unei atmosfere cât mai întinse pentru studiile sociologice.

Di Prof. D. Gusti în articolul program lămurește acest lucru astfel:

„In Archiva vor apărea, ca și până acum, studii, care sunt mai dezvoltate decât un articol de revistă, deși nu au proporția unui volum, precum și contribuții ce vor face legătura cu știința sociologică străină; pe când în *Sociologie Românească* se vor comunica și comenta în primul rând fapte și date din bogata arhivă a materialului cules în satele noastre de secția sociologică a Institutului Social Român”.

„Ne vom strădui prin noul organ să îndrumăm toate cercetările monografice cari ni se adresează sau depind direct de noi. Vom da număr cu număr indicații

de metodă și de tehnică de lucru, vom discuta problemele sociologice care au vreo legătură cu monografia, vom da pildă de probleme cercetate și vom urmări de aproape mișcarea sociologică de la noi și din străinătate, ca să tragem toate foloasele din critici, confruntări și dări de seamă”.

„Pornim astfel la drum cu nădejdea că răspundem unei nevoi reale: mișcarea pentru cunoașterea țării, care însemnează singurul temei adevărat al unei sociologii naționale”.

În numerile viitoare ale revistei noastre ne vom ocupa de problemele debătute în revista *Sociologie Românească*.

Recomendăm învățătorilor, cari au mijloace, să-și procure această revistă.

C. I.

IOAN C. PETRESCU. *Muzeul școlii și al satului.* (Ce s'a înfăptuit la Comarnic—Prahova). Prețul 65 lei. (Comanda la autor).

Albumul acesta este precedat de o prefață a dlui prof. D. Teodosiu. Urmează o expunere a dlui Petrescu în care dă amănunte cum a înființat muzeul și descrie apoi cele 8 secțiuni ale muzeului. Descrierea este ilustrată prin 30 de planșe frumoase.

Am avut prilejul să vizitez acest muzeu și școala din Comarnic în 1935. Am rămas încântat atât de organizarea școlii, de colecțiile muzeului și mai presus de acestea de modestia, hărnicia și pricepera directorului școlii, autorul acestui album.

Di Petrescu este un artist în tot ceea ce face, atât în munca din clasă, aranjamentul estetic al școlii și creațiile lui la lucru manual, utilizând frunze, fulgi de păsări și alte obiecte.

Cu acel prilej doream din tot sufletul ca școala din Comarnic să fie văzută de câți mai mulți directori. Albumul acesta le ușurează în parte acest drum, dar îi și chiamă poruncitor la o nouă datorie: de a face fiecare din școala lor un cuib plăcut și atrăgător, atât pentru copii cât și pentru oricine ar păși pragul școlii.

Albumul acesta nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă școlară. C. I.